

ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมอง
ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

The impact of the COVID-19 situation on tourism from
the perspective of operators in the tourism industry.

พัทยศ เพชรวงษ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีเพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ และ 3) ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาสำหรับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 35 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งพนักงาน และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี และผลการวิเคราะห์ของผู้ประกอบการที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยว พบว่า ผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ นั้นต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หากไม่มีการปรับตัวในเรื่องของธุรกิจบริการต่าง ๆ ก็จะทำให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นขาดรายได้ ซึ่งมีผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจการบิน เพราะธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่าธุรกิจอื่น ๆ และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างในหลาย ๆ ธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ธุรกิจบริการบางแห่งถึงขั้นปิดตัวลงเพราะสู้กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ไหว อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวทำให้การท่องเที่ยวหยุดชะงัก การเดินทางท่องเที่ยวข้ามจังหวัด ปิดประเทศ งดการเดินทางเข้า - ออกระหว่างประเทศ ห้ามออกจากเคหสถานในยามวิกาล ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวหายไปช่วงหนึ่ง ดังนั้น ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 5.3.2 ควรเพิ่มมาตรการในการดำเนินการป้องกัน ควบคุมการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ถูกสุขลักษณะของกระทรวงสาธารณสุขมากขึ้น

คำสำคัญ : ผลกระทบ สถานการณ์โควิด 19 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

Abstract

This research is to study the impact before and after the COVID-19 situation (COVID-19) on tourism from the perspective of entrepreneurs in the tourism industry. To study and analyze business impacts in the tourism industry on the COVID-19 situation (COVID-19) from the perspective of entrepreneurs. and to study and compare the effects first and after the COVID-19 situation (COVID-19) that has affected tourism from the perspective of entrepreneurs in the tourism industry Data collection was carried out between October 2021 and September 2022. It was a survey research that used a questionnaire tool. It consists of 3 parts: 1) general information of the respondents 2) opinions on the impact before and after the COVID-19 situation on tourism from the perspective of entrepreneurs in the tourism industry in 3 areas: economic impact Impact on tourism and business operating models and 3) problems and obstacles and suggestions The research sample was 400 entrepreneurs in the tourism industry in Thailand. Data analysis used descriptive statistics for demographic characteristics.

The results of the study found that Demographic information of entrepreneurs in the tourism industry was found. Most are female, aged 31 - 35 years, and most are single. Bachelor's degree level Employee position and has an operational period of 6 - 10 years, and the results of the analysis of the operators on the impact before and after the COVID-19 situation on tourism found that the impact before and after the COVID-19 situation (COVID-19) that has an impact on tourism from the perspective of entrepreneurs in the tourism industry in all 3 aspects, including economic impact Tourism impact and business model That must be adjusted according to the situation of the spread of the coronavirus 2019 (COVID-19). If there is no adjustment in the matter of various service businesses, it will cause entrepreneurs in the tourism industry to lack income. Which definitely has an economic impact. Whether it is a tourism business, accommodation business, food and beverage business, transportation business, aviation business, because service businesses in the tourism industry are the key to generating income. and stimulate the economy more than other businesses and the spread of the virus

Corona 2019 (COVID-19) has had a wide impact on many businesses, especially service businesses in the tourism industry. Some service businesses have even closed down because they are unable to cope with the spread of the coronavirus 2019, and the spread of the virus has caused tourism to stop. Stop traveling across provinces, close the country, stop international travel in and out. Do not leave your home during the night. Causing the tourism business to disappear for a period of time, therefore, after the outbreak of the coronavirus 2019, 5.3.2 measures should be added to preventive

measures. control virus infection Corona 2019 to be more hygienic for the Ministry of Public Health

Keywords: impact, COVID-19 situation, tourism industry

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นโครงการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 25,000.00 บาท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะศิลปศาสตร์ ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณท่านคณบดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคพันธ์ ศาลาทอง ที่ได้ผลักดันจนเกิดงานวิจัยนี้ อีกทั้งขอขอบคุณบุคลากรคณะศิลปศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยจนงานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัย

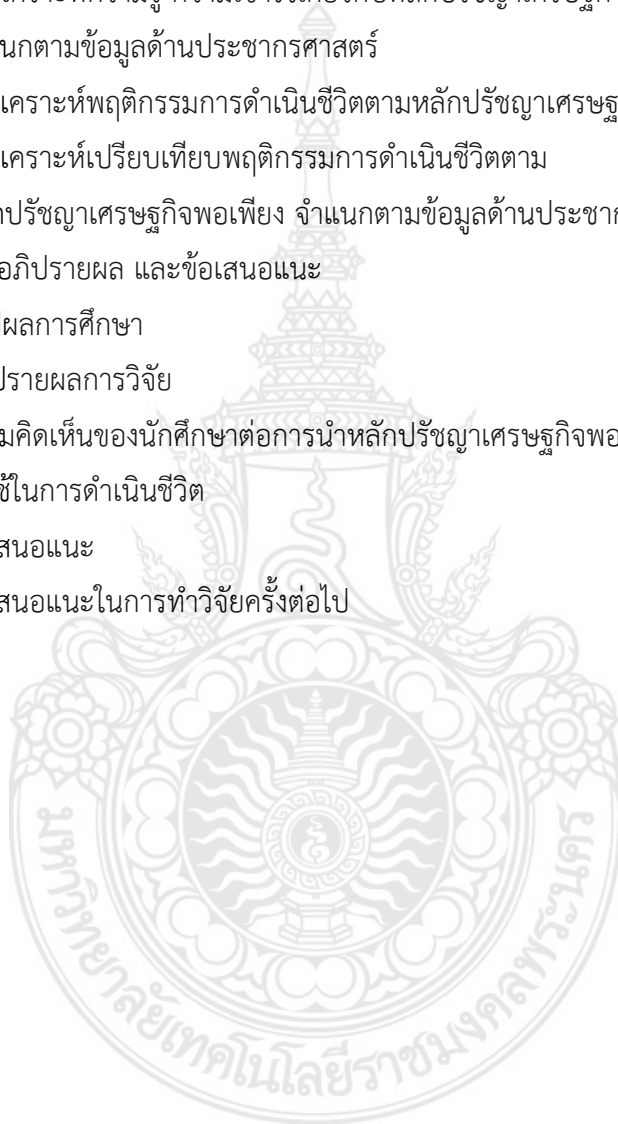

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	4
1.4 สมมติฐานงานวิจัย	5
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ	8
2.2 โรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)	12
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	15
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	29
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.2 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	35
4.3 ผลวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	35
4.4 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	39
4.5 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	44
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	61
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	62
5.3 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต	67
5.4 ข้อเสนอแนะ	68
5.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
บทที่ 3	
3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถาม แบบ Likert Scale 5 ระดับ	29
บทที่ 4	
4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบ ก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยภาพรวม	35
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบ ก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบทางเศรษฐกิจ	36
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบ ก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	38
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบ ก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจ	40
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามเพศ	42
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามเพศ	42
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามอายุ	43
4.9 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	45
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามอายุ	63
4.12 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	47
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามสถานภาพ	48
4.14 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ	49
4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามสถานภาพ	50
4.16 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ	51
4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระดับการศึกษา	52
4.18 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระดับการศึกษา	54
4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามตำแหน่งงาน	55
4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามตำแหน่งงาน	55
4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	56
4.23 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ	57
4.24 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	58
4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	59
4.26 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	60
4.27 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบต่อทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านรูปแบบการดำเนินธุรกิจ	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.28	ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นที่มีผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	62

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
บทที่ 1		
1	อัตราการผลิตนมแดนทั่วโลก เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2563	2
2	การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกและกลุ่มประเทศพัฒนา ตั้งแต่ปี 2562 2564	3
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

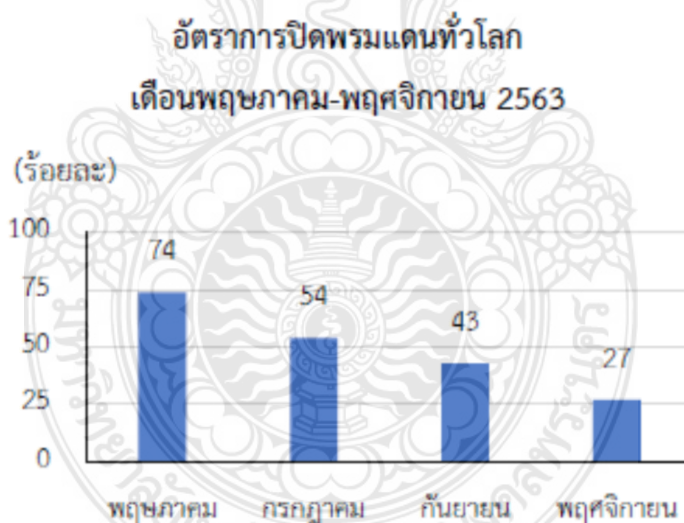
ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มีความสวยงามทางธรรมชาติและมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่ถูกถ่ายทอดและสั่งสมกันมา กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความนิยมและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสาธารณสุขูปโภค ฯลฯ ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นถูกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งของรัฐในการสร้างรายได้เพื่อการพัฒนาประเทศด้วยทำเลที่ตั้งของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นข้อได้เปรียบคู่แข่งทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างรวดเร็ว (สาครินบุญพิทักษ์, 2546)

การท่องเที่ยวเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องแม้จะเผชิญปัญหาภาวะเศรษฐกิจของโลกถดถอยในช่วงสี่ปีที่ผ่านมา ช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและธุรกิจบริการในพื้นที่อย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้คนจำนวนมากในพื้นที่ห่างไกลสามารถมีส่วนร่วมในห่วงโซ่การท่องเที่ยวได้มากขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาให้ภาคการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และในสถานการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลให้การท่องเที่ยวระหว่างประเทศหยุดชะงักอย่างฉับพลัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดโรคระบาดโควิด-19 ขึ้น ประเทศไทยก็ได้ใช้มาตรการในการป้องกันการแพร่ของโรคเพื่อไม่ให้ลูกหลานจนยากเกินกว่าจะแก้ไข โดยการปิดกั้นการเดินทางระหว่างประเทศ อันเป็นผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวหายไปในพื้นที่ และคาดว่าอาจจะใช้เวลาพอสมควรกว่าจะกลับมาดังเดิม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถเปิดประเทศเพื่ออนุญาตให้มีการเดินทางและท่องเที่ยวได้กับบางประเทศแล้วก็ตาม แต่การท่องเที่ยวแบบการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวของชาวต่างชาติ ทำให้ธุรกิจหลายประเภทไม่สามารถกลับมาเปิดดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ร้านอาหาร ร้านสปา หรือสถานที่จัดการแสดงโชว์ เป็นต้น สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงคือ กลุ่มสายการบิน กลุ่มธุรกิจโรงแรม และธุรกิจโรงพยาบาลระดับบนที่รายได้หลักมีการพึ่งพาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากต่างชาติในระดับสูง ในขณะที่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ธุรกิจเดินรถไฟฟ้่า ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจสื่อสาร ที่มีสัดส่วนรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ประมาณ 10%, 5% และ 3% ตามลำดับ ก็จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน

สถานการณ์โรค COVID-19 และทิศทางการท่องเที่ยวโลก และเศรษฐกิจโลกในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ที่ผ่านมา การระบาดของโรค COVID-19 ยังพบผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยตลาดหลักที่เป็นต้นทางของนักท่องเที่ยว 10 ประเทศ ประกอบไปด้วยสหรัฐอเมริกา เยอรมนี จีน เขตบริหารพิเศษฮ่องกง สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส แคนาดา รัสเซีย อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 49 ของจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลก ในปี 2561 นอกจากนั้น พบว่า กว่า 6 ใน 10 ของประเทศเหล่านี้มีจำนวนผู้ติดเชื้อ COVID-19 มากกว่า 1 ล้านคน ในแต่ละประเทศและกำลังประสบปัญหาความไม่แน่นอนของมาตรการการควบคุมกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจที่อาจปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จากการระบาดของโรคดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ได้รายงานสถานการณ์ภาพรวมของมาตรการปิดพรมแดนในเดือนพฤศจิกายน โดยมีอัตราที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนการเดินทางที่เพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจสามารถดำเนินได้คล่องตัวมากขึ้น โดยยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีจุดหมายปลายทางที่ผ่อนคลายข้อจำกัดในการเดินทางมากที่สุด ร้อยละ 91 เนื่องจากการผ่อนคลายข้อจำกัดระหว่างประเทศ สมาชิกชงกัน (Schengen Area) ในขณะที่เอเชีย - แปซิฟิกเป็นภูมิภาคที่มีการผ่อนคลายข้อจำกัดในการเดินทางน้อยที่สุด ร้อยละ 33 ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ในระดับโลก พบว่า จุดหมายปลายทางทั่วโลกมีการผ่อนคลายข้อจำกัดในการเดินทาง ร้อยละ 73

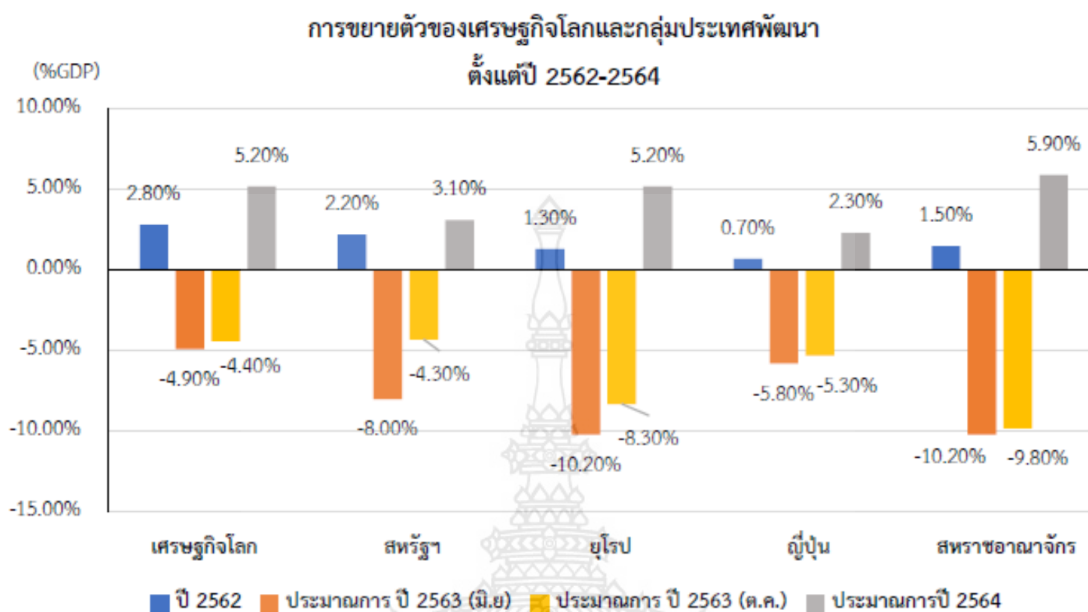

ภาพที่ 1 อัตราการปิดพรมแดนทั่วโลก เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2563

ที่มา: UNWTO/COVID – 19 RELATED TRAVEL RESTRICTIONS A GLOBAL REVIEW FOR TOURISM

สอดคล้องกับ IMF ปรับประมาณการเศรษฐกิจโลกในรอบเดือนตุลาคม หดตัวร้อยละ 4.40 ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยจากที่ประมาณการในรอบเดือนมิถุนายน หดตัวร้อยละ 4.90 และในปี 2564 ประมาณการว่าจะกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 5.20 ขณะเดียวกันในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีการปรับประมาณการเศรษฐกิจในรอบเดือนตุลาคมที่ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย หดตัวร้อยละ 5.8 จากเดิมที่ประมาณ

การว่าจะหดตัวร้อยละ 8.0 ในรอบเดือนมิถุนายน และคาดว่าในปี 2564 กลับมาขยายตัวร้อยละ 8.0 ในรอบเดือนมิถุนายน และคาดว่าในปี 2564 จะกลับมาขยายตัวร้อยละ 3.9

ภาพที่ 2 การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกและกลุ่มประเทศพัฒนา ตั้งแต่ปี 2562 – 2564
ที่มา: IMF / World Economic Outlook (October 2020)

ในส่วนของการท่องเที่ยวทั่วโลกช่วงไตรมาส 4 ปี 2563 การระบาดของโรค COVID-19 ที่เพิ่มมากขึ้นในหลายประเทศได้สร้างความกังวลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2564 ประกอบกับรัฐบาลแต่ละประเทศมีการใช้มาตรการการผ่อนปรนสลับกับมาตรการเข้มงวดตามสถานการณ์การระบาดของโรค เช่น ในกรณีของสหราชอาณาจักร เยอรมัน เป็นต้น ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาจากประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำ สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องกักตัว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการระบาดของโรค COVID-19 ที่มากขึ้นส่งผลทำให้รัฐบาลต้องประกาศใช้เคอร์ฟิว ห้ามประชาชนเดินทางออกนอกเคหสถานตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องอาจได้รับผลกระทบต้องปิดบริการชั่วคราว เช่น ร้านอาหาร ผับบาร์ ประเภทนั่งทางที่ร้าน รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวอาจมีมาตรการควบคุมกิจกรรมทางสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการท่องเที่ยวในช่วงที่เหลือของปี 2563 (สถานการณ์ด้านท่องเที่ยวเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563, กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา)

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 การท่องเที่ยวยังต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟู เนื่องจากกำลังซื้อที่อ่อนแอของประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งมาตรการเว้นระยะห่างและรักษาสุนัขอนามัยต่าง ๆ จะทำให้ต้นทุนของผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งสุดท้ายแล้ว

จะออกมาเป็นราคาที่สูงขึ้น ทำให้ราคาการท่องเที่ยวแพงขึ้น คนจำนวนมากอาจจะไม่มีกำลังทรัพย์มากพอจะใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว อีกทั้งในภาพรวมบรรยากาศของการท่องเที่ยวก็จะเปลี่ยนไปที่ประชาชนยังไม่ชินกับ ‘New Normal’

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้บทสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึกในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนกันยายน 2565 ซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 10 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1.3.2.1 ตัวแปรต้น คือ

1. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ
2. ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

1.3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึกในประเทศไทย

1.3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 400 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

1.3.5 ขอบเขตด้านเวลา

เดือนตุลาคม 2564 – เดือนกันยายน 2565

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

1.4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบบกับการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19

1.4.2 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบบกับการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19

1.4.3 ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการ ทั้งก่อนและหลังมีผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ

ตัวแปรตาม

ผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

วิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ป้องกันเหตุการณ์อื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ทันกาล

2. วิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาในส่วนของการท่องเที่ยว

3. เปรียบเทียบผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อนำมาป้องกันในการเกิดสถานการณ์อื่น ๆ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ทั้งก่อนและหลังเกิดกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

โควิด 19 หมายถึง โรคติดต่ออุบัติใหม่ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus-2 ; SARS-CoV-2) พบการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสครั้งแรกในช่วงเดือนธันวาคมปี 2019 ที่ตลาดในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน หลังจากนั้นเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ได้มีการกลายพันธุ์เป็นหลากหลายสายพันธุ์และมีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก โดยสายพันธุ์ระดับที่น่ากังวล (Variants of Concerns) หรือสายพันธุ์ที่แพร่กระจายได้ง่ายกว่าเดิม สามารถหลีกเลี่ยงภูมิคุ้มกันในร่างกายได้ดีกว่าเดิม มีทั้งหมด 5 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์แอลฟา (B.1.1.7) สายพันธุ์เบต้า (B.1.351) สายพันธุ์แกมมา (P.1) สายพันธุ์เดลต้า (B.1.617.2) สายพันธุ์โอไมครอน (B.1.1.529)

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการค้นหาโอกาส (เช่น สิ่งประดิษฐ์ หรือ เทคโนโลยี) และใช้โอกาสนั้นในการสร้างสินค้าและบริการ "ผู้ประกอบการสามารถเห็นศักยภาพเชิงพาณิชย์ของสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ และบริหารจัดการเงินทุน, ความสามารถในการผลิต หรือ ทรัพยากรการผลิตอื่น ๆ ที่มี เพื่อประยุกต์สิ่งประดิษฐ์ใหม่นั้น ให้กลายเป็นนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ที่สร้างผลกำไรได้"

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดความสะดวกรสบายหรือความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวนั้นให้แก่ผู้เยี่ยมชม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ
2. โรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม จากแนวคิดของแวนเคลย์และคณะ (Vanclay et al., 2000) ผลกระทบทางสังคมอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นหนึ่งหัวข้อใดหรือมากกว่าหนึ่งหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) วิถีชีวิต – พื้นฐานการดำเนินชีวิต การทำงาน การละเล่น รวมถึงการติดต่อซึ่งกันและกันในชีวิตประจำวันแต่ละวัน
- 2) วัฒนธรรม – จารีตประเพณีค่านิยมของกลุ่มภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในกลุ่มและภาษาท้องถิ่น
- 3) ชุมชน - ความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน
- 4) สิ่งแวดล้อม – เรื่องคุณภาพของอากาศและน้ำ อาหารการกิน ฝุ่นละออง และเรื่องเสียง ความพอเพียงของอนามัยของชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชุมชนต้องสามารถเข้าถึงและควบคุมได้
- 5) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี หมายถึง “ความสมบูรณ์ทางกายและมีสุขภาพจิตดี มีสภาพสังคมที่ดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน”
- 6) ความวิตกกังวลและความปรารถนาที่จะได้ ในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยและความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของชุมชน และความปรารถนาที่ชุมชนต้องการให้เป็น เพื่ออนาคตของบุตรหลานของตน

ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจนั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจแบบคามเกี่ยวเนื่องถึงผลกระทบไว้ว่า เป็นความหมายที่รวมความถึง กิจกรรมหรือการผลิตต่าง ๆ

ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่มีอันมีค่าและมีอย่างจำกัด เพื่อนำมาตอบสนองความต้องการของมนุษย์ โดยมีพื้นที่และเครือข่ายสังคม มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและแจกจ่ายบริการตามอุปสงค์และอุปทานระหว่างผู้มีส่วนด้วยกัน และเศรษฐกิจนั้นจะปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เช่น รายได้ การผลิต เงินออม การจำหน่ายและการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเมื่อมีอุปนิสัยเกิดขึ้นทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในขณะที่พัชรี โปธิหัง (2550: 10) กล่าวถึง ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลกระทบที่เป็นตัวเงินที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขยายผลโดยผ่านกระบวนการทำการของตัวทวีคูณ การหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจในวงแคบและกว้างออกไป

สำหรับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ ประเทศไทย (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563) พบว่า ระยะเวลากว่า 3 เดือน นับตั้งแต่การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เริ่มต้นขึ้นในประเทศไทย สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลกำหนดมาตรการควบคุมโรคที่มีความเข้มงวดและหลากหลายเพื่อจำกัดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส อาทิ การปิดร้านค้า ห้างสรรพสินค้า การกักตัวกลุ่มเสี่ยงรวมทั้งการกำหนดช่วงเวลาเคอร์ฟิว ส่งผลให้ประเทศไทยมียอดผู้ติดเชื้อใหม่น้อยลงตามลำดับ ถึงแม้สถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่มาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง โดยผลกระทบนั้นแผ่กระจายในวงกว้างกับคนทุกกลุ่ม อย่างไม่เลือกอายุ อาชีพ การศึกษา รวมทั้งสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19

ในระดับมหภาค ธนาคารโลกคาดการณ์ว่า อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจไทยจะติดลบร้อยละ 3 ในสถานการณ์พื้นฐาน หรือดีที่สุด หรือร้อยละ 5 ในสถานการณ์ที่เลวร้ายสุด ทั้งนี้สืบเนื่องจากผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งคิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 13 - 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ จีดีพี ทั้งนี้หากพิจารณาจากรายงานล่าสุดเรื่อง “ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง และแปซิฟิก ในห้วงเวลาแห่งการระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 (East Asia and Pacific in Time of COVID-19)” จะเห็นว่า ธนาคารโลกประเมินเศรษฐกิจประเทศไทยจะหดตัวต่ำสุดในอาเซียน รั้งท้ายอันดับ 2 ในภูมิภาค รองจากประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งธนาคารโลกได้ ให้เหตุผลในรายงานฉบับนี้ว่าเกิดจาก ผลกระทบที่เรื้อรังมาตั้งแต่ปีที่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกา และจีน ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง รวมถึงภัยแล้ง ซึ่งส่งผลทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจในปีที่แล้วต่ำกว่าเป้าหมาย ในปีนี้ 2563 ได้แก่ ปัจจัยความไม่แน่นอนทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี 2563 ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการบริโภคของประชาชน และส่งผลกระทบต่อเนื่องมาที่อุตสาหกรรมค้าปลีก ภัยแล้งที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการเกษตร การลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยว เนื่องจากสถานการณ์โควิดนอกระเทศถึงร้อยละ 60 ทำให้ประเทศไทยสูญเสียรายได้กว่า 1.89 ล้านล้านบาท การลดความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนที่ถูกจุดต่ำสุดในรอบ 5 ปี ผันผวนอย่างหนักของตลาดหลักทรัพย์ของไทยทำให้

มีการประกาศเซอร์กิต เบรกเกอร์ถึง 3 ครั้ง ในเวลาเดียวกัน นักลงทุนเทขายหุ้นออกมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มูลค่ารวมของตลาดหลักทรัพย์ของไทย (market cap) จากต้นปีถึงสิ้นเดือนมีนาคมลดลงร้อยละ 30.8 ยังไม่รวมถึงผลกระทบต่อกลุ่มห่วงโซ่อุปทานสำคัญของไทยอย่างกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อภาคการส่งออกของไทยอีกด้วย

ซึ่งการคาดการณ์นี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการคาดการณ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่คาดว่า GDP ในปี 2563 มีโอกาสติดลบสูงถึง 5.3% ขณะที่ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB EIC) ได้ปรับประมาณการเติบโตเศรษฐกิจไทยติดลบ 5.6% โดยมองว่า สาเหตุหลักจากธุรกิจการท่องเที่ยวที่ถูกกระทบหนัก สอดคล้องกลุ่มธนาคารเกียรตินาคินภัทรได้ปรับลดประมาณอัตราการเติบโตจีดีพีใหม่อยู่ที่ติดลบ 6.8% ให้เหตุผลว่าเศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยรุนแรงขึ้น นอกจากนี้มีการคาดการณ์ว่าจะมีแรงงานตกงานเป็นจำนวนมากจากนโยบายการล็อกดาวน์ สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย (2563) ได้สำรวจข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและในกลุ่มของสภานายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย พบว่า ก่อนการคลายล็อกดาวน์เฟส 1 (ก่อน 3 พฤษภาคม 2563) คาดว่ามีจำนวนผู้ที่ตกงานรวมกันประมาณ 9,523,411 คน กลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ กลุ่มแรงงานอิสระภาคท่องเที่ยว รองลงมา คือ กลุ่มก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่มีแรงงานประมาณ 6 ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในสถานะที่อ่อนแอ ทั้งจากต้นทุนค่าครองชีพในประเทศที่ลดลงและการชะลอตัวการส่งออก จึงคาดว่าทั้งปีการส่งออกของไทยอาจติดลบ 8.27% สำหรับอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเป็นอันดับต้น ๆ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์อาจหดตัว อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความเสี่ยงจากต้นทุนและการส่งออกที่ติดลบ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมที่ยังมีความอ่อนแอจากการที่ส่งออกไตรมาสแรกหดตัว เช่น อุตสาหกรรมยางพารา ข้าวแปรรูปเพื่อการส่งออก อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับไม้ เป็นต้น

จากการคาดการณ์ด้านเศรษฐกิจของไทยคงจะได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิด - 19 ไปอีกนานพอสมควร ซึ่งไม่ใช่แค่ 3 เดือน อาจถึง 6 เดือน 9 เดือน เห็นได้จากเงินเฟ้อทั่วไปเดือนเมษายนที่ติดลบ 2.99% ต่ำสุดในรอบ 11 ปี คาดว่า ในไตรมาส 2 เงินเฟ้อจะยังคงติดลบ 2.28% ซึ่งจะทำให้ทั้งปีเงินเฟ้อทั่วไปคงติดลบไม่น้อยกว่า 1% ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงอำนาจการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชนลดน้อยลงถึงแม้รัฐบาลได้นำเงินเข้ามาเยียวยาเศรษฐกิจในกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เช่น โครงการ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน ในกลุ่มแรงงานอิสระ 16 ล้านคน และเกษตรกร 10 ล้านคน แต่อาจไม่พอที่จะทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกระตุ้นเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจกลับมาทำงานได้ตามปกติ

ในอนาคต เมื่อวิกฤติโควิด-19 ผ่านพ้น เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว จะเกิด "New Normal" ในภาคธุรกิจต่าง ๆ ที่ธุรกิจจะเดินอยู่บนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ตลอดจนพฤติกรรมผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปที่ให้ความสำคัญกับมาตรการสุขอนามัย การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเดินทางระหว่างประเทศจะมีความเข้มงวดด้านสุขภาพฟรี

วิชา ภาคแรงงานต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ จากก่อนหน้าที่มีเทคโนโลยี เครื่องจักร หุ่นยนต์เข้ามาทดแทนบางส่วน โดยเฉพาะแรงงานสูงวัยอายุ 40 - 45 ปี ที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลผลิตในระดับต่ำ แรงงานเองจึงต้องปรับตัว ปรับเปลี่ยนทัศนคติการทำงาน พัฒนาทักษะ และเพิ่มทักษะใหม่ ๆ เพื่อรับวิกฤติต่าง ๆ ที่ทำให้โลกเปลี่ยนแปลงไป

ในระดับจุลภาค จำนวนยอดคนตกงานที่พุ่งสูงสุดทำให้มีผลกระทบต่ออำนาจการจับจ่ายของประชาชน ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ และธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB EIC) ระบุว่าจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนปี 2562 พบว่าครัวเรือนไทยที่พึ่งพารายได้จากการทำงานเป็นลูกจ้างอย่างเดียวนั้นมีจำนวน 7.9 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นประมาณ 36.2% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งในกลุ่มนี้มีจำนวนถึง 5.2 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็น 65.5% ของครัวเรือนกลุ่มดังกล่าวที่มีมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินครอบคลุมรายจ่ายได้ไม่เกิน 3 เดือน นอกจากนี้ หากเป็นครัวเรือนที่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่า 3 หมื่นบาทต่อเดือน จะมีครัวเรือนจำนวนถึง 4.3 ล้านจากทั้งหมด 5.8 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วนถึง 72.9% ที่มีสินทรัพย์ทางการเงินไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่าย 3 เดือน (สำนักข่าวอิสรာ, 2563: ออนไลน์)

รายได้ของครัวเรือนที่ลดลง ท่ามกลางภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ รวมถึงการทำประกัน COVID-19 ที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,223.2 บาทต่อเดือน สำหรับครัวเรือนในพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมาณ และเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 706.5 บาทต่อเดือน สำหรับครัวเรือนในพื้นที่ต่างจังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนไทยที่ทำการสำรวจ ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.3 มีเงินออมลดลงจากเดือนก่อนหน้า หลังดึงเงินที่เก็บออมมาใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพ อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนมีความกังวลลดลงต่อประเด็นเรื่องระดับราคาสินค้าในประเทศ เนื่องจากราคาพลังงานปรับตัวลดลงค่อนข้างมากสอดคล้องกับดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปในเดือน มี.ค. 2563 ที่ปรับตัวลดลงร้อยละ 0.86 เมื่อเทียบกับเดือน ก.พ. 2563 และประเด็นเรื่องภาระหนี้สิน เนื่องจากครัวเรือนบางส่วนขอพักชำระหนี้กับธนาคารพาณิชย์ หลังได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในขณะที่ดัชนีภาวะเศรษฐกิจและการครองชีพของครัวเรือนในอีก 3 เดือนข้างหน้า (3-month Expected KR-ECI) ปรับตัวลดลงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมุมมองในปัจจุบัน จากระดับ 36.5 ในการสำรวจช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 มาอยู่ที่ระดับ 32.6 ในการสำรวจช่วงเดือน มีนาคม 2563 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงมุมมองของครัวเรือนที่เต็มไปด้วยความกังวลต่อภาวะเศรษฐกิจและการครองชีพของตนเองในช่วง 3 เดือนข้างหน้า (เดือนเม.ย.-มิ.ย. 2563) โดยเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้ และการมีงานทำ ค่าใช้จ่าย (ไม่รวมหนี้สิน) และเงินออมของตนเอง (สำนักข่าวอิสรา, 2563: ออนไลน์)

2. โรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

พระปยุตฺถพัฒน์ แสงวงศ์ดี (ออนไลน์) กล่าวว่า โรคติดต่ออุบัติใหม่ เป็นโรคระบาดที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน และจากคนสู่คน มีทั้งโรคชนิดใหม่ที่เพิ่งระบาด โรคที่เคยระบาดในอดีตแล้วกลับมาระบาดซ้ำ โรคที่พบในพื้นที่ใหม่ โรคที่เกิดจากเชื้อกลายพันธุ์ ซึ่งโรคอุบัติใหม่เหล่านี้ถือเป็นวิกฤติการณ์ทางสาธารณสุขของโลก และมีแนวโน้มที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น และมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นที่ต้องมีองค์การสวัสดิการสังคมระหว่างประเทศ อันได้แก่องค์การอนามัย ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักดำเนินการด้านสุขภาพและสาธารณสุขของโลก เข้ามามีบทบาทเป็นผู้นำในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในกรณีฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ที่ทุกประเทศทั่วโลกต้องการความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำ และประสานงาน เพื่อหยุดการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ และลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ซึ่งองค์การอนามัยโลกกำลังฉายภาพการปฏิบัติงานเพื่อการดูแลด้านสวัสดิการสังคมระหว่างประเทศ

ในกรณีประเทศไทย โดยรัฐบาลไทยซึ่งอยู่ในฐานะผู้ดูแลสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนไทยในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ได้มีความพยายามดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคระบาดตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ โดยดำเนินมาตรการควบคุมโรคระบาดภายในประเทศ และเยียวยาประชาชนที่กำลังเดือนร้อนด้วยสวัสดิการสังคม ผ่านการประกันสังคม การช่วยเหลือทางสังคม และการบริการสังคม ที่ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงทุนทางสังคมของประเทศไทย

คณะกรรมการโรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ โรงพยาบาลนครพิงค์ (2554) กล่าวว่า โรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) หมายถึงโรคติดต่อชนิดใหม่ โรคติดต่อที่มีแนวโน้มที่จะพบมากขึ้นในอนาคต โรคที่เกิดขึ้นใหม่ในทีใดที่หนึ่ง โรคที่เพิ่งแพร่ระบาดเข้าไปสู่อีกที่หนึ่ง และการดื้อยาต้านจุลชีพ เช่น โรคเอดส์ วัณโรคดื้อยา เป็นต้น

คณะกรรมการโรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ โรงพยาบาลนครพิงค์ (2554) โรคติดต่ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) หมายถึงโรคติดต่อที่เคยแพร่ระบาดในอดีตและสงบไปแล้วเป็นเวลานานแต่กลับมาระบาดขึ้นอีก เช่น วัณโรค ไข้เลือดออก มาลาเรีย เป็นต้น

คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (2555) กล่าวว่า องค์การอนามัยโลก ได้ให้นิยามโรคติดต่ออุบัติใหม่ว่า หมายถึงโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อใหม่ (New infectious diseases) โรคติดต่อที่พบในพื้นที่ใหม่ (New geographical areas) โรคติดต่ออุบัติซ้ำ (Re-emerging infectious diseases) เชื้อก่อโรคที่ดื้อต่อยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial resistant organism) และเหตุการณ์จูงใจกระทำของมนุษย์ด้วยสารชีว

กรมควบคุมโรค (2563) ได้อธิบายเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ประกอบด้วยลักษณะของโรค อาการของผู้ป่วย การรักษา ลักษณะของเชื้อไวรัส การป้องกันตนเอง และการแพร่กระจายของเชื้อ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) องค์การอนามัยโลกได้รับแจ้งเมื่อเดือนธันวาคม 2562 ว่าพบกลุ่มผู้ป่วยมีอาการปอดบวมโดยไม่ทราบสาเหตุในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมา มีรายงานว่าเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือ Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus (SARS-CoV-2) เป็นสาเหตุของโรคและได้แพร่ระบาดไปยังประเทศอื่น ๆ ซึ่งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 นี้มีลำดับนิวคลีโอไทด์เหมือนไวรัสซาร์ส โรคนี้ก่อโรคปอดบวมสามารถทำให้เกิดระบบหายใจล้มเหลวได้ผู้ป่วยมีอัตราการเสียชีวิตประมาณร้อยละ 3.4 ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นปัจจัยเสี่ยงเพิ่มความรุนแรงของโรค และเชื้อสามารถแพร่จากคนสู่คนได้ (human to human transmission) (สุรนยา ทมานมานะ, โสภณ เอี่ยมศิริถาวร และสุนนมาลย์ อุทัยมกุล, 2563) ขณะนี้พบผู้ติดเชื้อในหลายประเทศจากทุกภูมิภาคทั่วโลกมีจำนวนผู้ติดเชื้อรวม มากกว่า 5,530,082 รายและเสียชีวิตแล้วมากกว่า 347,176 ราย (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยองค์การอนามัยโลกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (PHEIC) เพื่อยกระดับมาตรการในการป้องกันและหยุดการแพร่ระบาดของโรค

การตอบสนองทางสาธารณสุขทั่วโลก ประกอบด้วย การจำกัดการท่องเที่ยว การกักด่าน การห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่ำคืน การยกเลิกการจัดงาน และการปิดสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการกักด่านทั้งหมดของประเทศอิตาลีและมณฑลหูเป่ย์ ของประเทศจีน และมีการใช้มาตรการการห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่ำคืนอย่างหลากหลายในประเทศจีนและประเทศเกาหลีใต้ มีการคัดกรองตามท่าอากาศยานและสถานีรถไฟและมีการออกคำแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางไปยังภูมิภาคที่มีการแพร่เชื้อในระดับประชามมีการปิดสถานศึกษาทั่วประเทศหรือส่วนท้องถิ่นในหลายประเทศทั่วโลก

การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย

การระบาดทั่วของโควิด-19 ในประเทศไทย เริ่มระบาดตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2563 โดยประเทศไทย เป็นประเทศแรกที่พบผู้ป่วยยืนยันโควิด-19 รายแรกนอกประเทศจีน การคัดกรองผู้เดินทางเข้าประเทศพบผู้ป่วยประปรายตลอดเดือน ซึ่งเป็นผู้ที่เดินทางมาจากหรือเป็นผู้พำนักอยู่ในประเทศจีนแทบทั้งสิ้น และเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 มีรายงานว่า พบผู้ป่วยที่ติดเชื้อจากการแพร่เชื้อในประเทศเป็นครั้งแรก โดยมีผู้ป่วยยืนยัน 40 รายในสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ และจำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในกลางเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งมีการระบุสาเหตุจากกลุ่มการแพร่เชื้อจากหลายกลุ่ม โดยกลุ่มใหญ่ที่สุดเกิดขึ้นในการแข่งขันมวยไทย ณ เวทีมวยราชดำเนิน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ผู้ป่วยยืนยันแล้วเพิ่มขึ้นเกิน 100 คนต่อวันในอีก 1 สัปดาห์ต่อมา

มาตรการการควบคุม

รัฐบาลได้มีมาตรการการคัดกรองและการติดตามการสัมผัส มีการคัดกรองโควิดตามท่าอากาศยานนานาชาติ ตลอดจนถึงโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางหรือสัมผัส มีการสอบสวนโรครณีที่เกิดกลุ่มการระบาด กระทรวงศึกษาธิการเน้นการเฝ้าระวังตนเอง การรักษาความสะอาดโดยเฉพาะ การล้างมือ และการเลี่ยงฝูงชน (หรือใส่หน้ากากอนามัยแทน) แม้บุคคลที่เดินทางมาจากประเทศเสี่ยงสูงจะได้รับคำแนะนำให้กักตนเอง แต่ยังไม่มีการสั่งจำกัดการเดินทาง จนวันที่ 5 มีนาคม 2563 และวันที่ 19 มีนาคม 2563 มีประกาศเพิ่มเติมให้ต้องมีเอกสารการแพทย์รับรองการเดินทางระหว่างประเทศและคนต่างด้าวต้องมีประกันสุขภาพ ปลายเดือนมีนาคม 2563 สถานที่สาธารณะ และธุรกิจห้างร้านได้รับคำสั่งให้ปิดในกรุงเทพมหานคร และอีกหลายจังหวัด นายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน มีผลวันที่ 26 มีนาคม และมีประกาศห้ามออกนอกเคหสถานยามวิกาล ตั้งแต่คืนวันที่ 3 เมษายน 2563 พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินสั่งงดจำหน่ายสุราชั่วคราว และให้ประชาชนชะลอการเดินทางข้ามจังหวัด ซึ่งยกเลิกเป็นส่วนใหญ่ในเดือนกรกฎาคมและเปิดสถานศึกษาในเดือนสิงหาคม 2563 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังไม่ยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉิน ต่อมาพบการระบาดของโรครอบใหม่ในจังหวัดสมุทรสาครประมาณกลางเดือนธันวาคม 2563 เดือนเมษายน 2564 พบการระบาดใหม่โดยมีคลัสเตอร์ที่ยานทองหล่อและนราธิวาส

มาตรการทางเศรษฐกิจ

พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

ราชกิจจานุเบกษาเผยแพร่พระราชกำหนดกู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 รวม 3 ฉบับ วงเงินรวม 1.9 ล้านล้านบาท

ธนาคารแห่งประเทศไทย อนุมัติเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (soft loan) แก่ผู้ประกอบการ SME จำนวน 63,342 ราย คิดเป็นมูลค่า 103,750 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 20 ของวงเงิน อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการอีกกว่า 2.4 ล้านราย (ร้อยละ 83 ของผู้ประกอบการทั้งหมด) ไม่มีสิทธิในเงินกู้ดังกล่าว

จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลเกิดวิกฤตการณ์ในหลายด้าน เช่น การกักตุนหน้ากากอนามัยและราคาสูงขึ้น การสั่งปิดธุรกิจห้างร้านในกรุงเทพมหานครโดยพลัน ทำให้คนงานหลายคนเดินทางกลับภูมิลำเนา โรคระบาด ทำให้เศรษฐกิจของประเทศได้รับผลกระทบหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ กองทุนการเงินระหว่างประเทศประเมินว่า GDP ของไทยจะหดตัวลงร้อยละ 6.7 ในปี 2563 ปรับลดจากเดิมขยายตัวร้อยละ 2.5 รัฐบาลประกาศมาตรการช่วยเหลือหลายอย่าง รวมทั้งการกู้เงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมูลค่า 1.9 ล้านล้านบาท แต่มีผู้ได้รับการช่วยเหลือจำนวนน้อย

ด้วยมาตรการการควบคุมโรคที่ทุกประเทศใช้อยู่ ตั้งแต่การลดการเดินทาง การเข้าออกพื้นที่ การปิดสนามบิน การใช้มาตรการ Social distancing มีการปิดสถานที่ ปิดสถานการค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปิดเมือง ฯลฯ ย่อมมีผลกระทบไปถึงการชะงักของเศรษฐกิจการค้า การทำงานผลิต

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันทุกคนมีความกังวล และต้องดูแลปกป้องตัวเอง มีการกักตัวอยู่กับบ้านหลายคนไม่สามารถมาทำงานหาเลี้ยงชีพแบบปกติได้ ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการ หรือทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ จนทำให้ขาดรายได้มาจนเจือจรรอบครั้ว ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยา ผู้ขาดรายได้ในรูปแบบ คนไทยไม่ทิ้งกัน แต่ก็ยังเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา การค้าและการลงทุนเกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรง แม้แต่เศรษฐกิจโลกก็กำลังเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมีที่มาจากโควิด 19 เป็นสำคัญ

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ความหมายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คำว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยคำ 2 คำ รวมกัน คือ คำว่า “อุตสาหกรรม” และคำว่า “การท่องเที่ยว” จึงควรทราบความหมายของทั้ง 2 คำ ดังต่อไปนี้ คือ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า คำว่า อุตสาหกรรม (Industry) หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เงินทุน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักร และการจัดการมารวมกันเพื่อผลิตสินค้าหรือการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคุณค่าต่อมนุษย์ ฉะนั้น อุตสาหกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นโรงงานที่ประกอบด้วย เครื่องจักรกลในการผลิตสินค้าออกจำหน่ายเท่านั้น แต่ยังมีอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งผลิตการบริการที่ก่อให้เกิด ความสะดวกสบาย หรือความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ โดยไม่จำเป็นต้องมีโรงงานหรือเครื่องจักรในการผลิต

ส่วนคำว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไขไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นโดยไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อรับจ้าง
2. มีจุดมุ่งหมายปลายทางให้การเดินทางไปอยู่ชั่วคราว แล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม
3. มีความมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อความมุ่งหมายใดก็ได้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันเป็นคำว่า “อุตสาหกรรมท่องเที่ยว” (Tourism Industry) หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผลิตการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายหรือความพึงพอใจ และขายการบริการด้านการท่องเที่ยวนั้นให้นักท่องเที่ยวหรือผู้เยี่ยมชมจากต่างประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะผลิตสินค้าและบริการผสมกัน แต่ส่วนใหญ่จะผลิตการบริการที่ไม่มีตัวตนมากกว่า โดยจะปรากฏให้เห็นในลักษณะของคุณค่าทางจิตใจที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ เช่น ความพึงพอใจ ความสุข ความไม่ประทับใจ เป็นต้น

ธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

กองทุน สหุติพิทักษ์ (2550) เรื่อง การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวไทย งานวิจัยกล่าวว่า ในบางครั้งเราพบว่า มีนักวิชาการบางท่านเรียก อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ (Hospitality Industry) ทั้งนี้เพราะในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจการให้บริการ อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายประเภท ที่มุ่งเน้นสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ ได้แก่

ธุรกิจที่พัก

ธุรกิจที่พักเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนชั่วคราวในระหว่างเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายปลอดภัย ซึ่งนักธุรกิจที่พัก หมายถึง การประกอบธุรกิจ ให้บริการที่พัก ค้างคืนชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวในระหว่างเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพักผ่อน หลับนอนใน แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและปลอดภัย อาจจะแบ่งที่พักออกเป็น 12 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ธุรกิจโรงแรม (Hotel) เป็นธุรกิจที่พักที่สร้างขึ้นมาเฉพาะ และแบ่งเป็น ห้องพัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเก็บค่าเช่าเป็นรายห้อง

2) ธุรกิจโรงแรมย่านพาณิชย์ (Commercial Hotel) เป็นธุรกิจโรงแรมที่ตั้งในย่านธุรกิจการค้า ผู้มาพักมักเป็นนักธุรกิจที่มาติดต่อหรือประชุมสัมมนา ทางโรงแรมอาจจะให้สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ

3) ธุรกิจโรงแรมเรสซิเดนซ์ (Residential Hotel) เป็นธุรกิจโรงแรมที่ผู้พักมักเช่าอยู่เป็นระยะเวลานาน ๆ จึงต้องมีสัญญา ซึ่งทางโรงแรมจะมีบริการต่าง ๆ

4) ธุรกิจโรงแรมใกล้สนามบิน (Airport Hotel) เป็นธุรกิจโรงแรมที่ตั้งอยู่ใกล้สนามบิน ซึ่งห้องพัก จะป้องกันเสียงรบกวนจากการขึ้น - ลงของเครื่องบิน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม ทั้งข้อมูล มักเป็นที่พักสำหรับผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องรอคิวเครื่องบิน

5) ธุรกิจโรงแรมตากอากาศ (Resort Hotel) เป็นธุรกิจที่สร้างอยู่ตามสถานที่ต่างอากาศ ซึ่งมัก ตั้งอยู่ในที่ที่มีทำเลดี เช่น ดาดทะเล บนภูเขา ฯลฯ

6) ธุรกิจโมเต็ล (Motel) เป็นธุรกิจที่พักที่สร้างขึ้นเฉพาะโดยเก็บค่าเช่า มีห้อง พร้อมที่จอดรถ เฉพาะห้องพักแต่ละห้อง หรือมีห้องพักส่วนหนึ่งที่มีลักษณะและการใช้สอยเช่นเดียวกับ โรงแรม

7) ธุรกิจเรือนแรม หรือเพนชั่น หรือบอร์ดดิ้ง เฮาส์ (Guest House, Pension, Boarding House) เป็นธุรกิจที่พักที่ดัดแปลงจากบ้านเก่าหรือสร้างใหม่ เพื่อแบ่งเป็นห้องให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก แรมโดยเก็บค่าเช่า

8) ธุรกิจบ้านพักในบ้าน หรือบ้านพักในฟาร์ม (Home Stay, Farm Stay) เป็นธุรกิจที่พักที่พักรวม ที่เจ้าของบ้านแบ่งห้องพักในบ้านของตนเอง หรือฟาร์มของตนเองที่จัดสร้างขึ้นหรือดัดแปลงเป็นห้องพัก แรมให้นักท่องเที่ยว ใช้พักรวมโดยเก็บค่าเช่า

9) ธุรกิจบังกะโล หรือกระท่อม หรือเรือนทัศนาจร (Bungalow, Cottage, Tourist House) เป็นธุรกิจที่พักแบบบ้านเป็นหลัก ๆ ให้นักท่องเที่ยวไว้พักแรมโดยเก็บค่าเช่าในอัตราต่ำมักจะอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้

10) ธุรกิจห้องชุด หรืออพาร์ทเมนท์ (Condominium, Apartment) เป็นธุรกิจที่พักแบบมีห้องนอนและห้องครัวอยู่ด้วยกันโดยเก็บค่าเช่า

11) ธุรกิจหอพัก (Dormitory) เป็นธุรกิจที่กลุ่มบุคคลหรือสถาบันจัดไว้ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าพักโดยเก็บค่าเช่า

12) ธุรกิจที่ตั้งแคมป์ หรือที่จอดรถคาราวาน (Campground, Caravan) เป็น ธุรกิจที่พักแบบที่จัดขึ้นบริเวณพื้นที่ไว้สำหรับบริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเช่าที่ตั้งกระโจมพักแรมหรือเช่า ที่จอดรถคาราวาน ซึ่งเป็นรถที่มีหลังคาใช้เป็นที่อยู่ได้

ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

ธุรกิจอาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องรับประทานอาหารขณะที่เดินทางท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีธุรกิจอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจอาหาร หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวในระหว่างที่เดินทางท่องเที่ยว อาจเป็นภัตตาคารหรือร้านอาหารก็ได้ อาจแบ่งได้ 7 ประเภทดังต่อไปนี้

1) ธุรกิจอาหารจานด่วน (Fast - Food) เป็นธุรกิจอาหารที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เพื่อรองรับชีวิตผู้คนในเมืองธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องรีบร้อนในการทำงาน ธุรกิจ อาหารจานด่วนจะบริการอาหารแก่ลูกค้าทั้งที่รับประทานในร้านหรือซื้อออกไป รายการอาหารมีค่อนข้างจำกัดแต่ราคาอยู่ในอัตราที่ต่ำ

2) ธุรกิจอาหารสำเร็จรูปเดลิ (Deli Shop) เป็นธุรกิจอาหารที่ผสมผสานการ ให้บริการอาหารสำเร็จรูปประเภทเนื้อแช่แข็ง เนย แซนวิช สลัด และอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมจากลูกค้ามาก

3) ธุรกิจอาหารบุฟเฟต์ (Buffet) เป็นธุรกิจอาหารแบบช่วยตัวเองของลูกค้า ปกติมักจะมีบริการเครื่องดื่มด้วย สำหรับอาหารที่บริการแก่ลูกค้าจะเป็นประเภททุกอย่างตามสั่ง อาหารที่ บริการจะมีแค่เพียงราคาเดียว โดยมีค่าบริการในอัตราที่ไม่สูงมากเพื่อดึงดูดลูกค้า

4) ธุรกิจคอฟฟี่ช็อป (Coffee Shop) เป็นธุรกิจอาหารที่มีลักษณะการ ให้บริการแบบรวดเร็ว ลูกค้าหมุนเวียนเข้าไปรับประทานโดยใช้เวลาน้อย การให้บริการของธุรกิจอาหาร ประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการแบบเคาน์เตอร์ การตกแต่งไม่หรูหรา ตกแต่งแบบง่าย ๆ

5) ธุรกิจอาหารกูร์เมต (Gourmet) เป็นธุรกิจอาหารที่ต้องลงทุนสูงกว่า ภัตตาคาร หรือร้านอาหารประเภททั่วไป เพราะต้องตกแต่งให้มีสภาพแวดล้อมที่หรูหราซึ่งธุรกิจอาหาร ประเภทนี้ต้องการเน้นลูกค้าที่ต้องการมาตรฐานระดับสูง และพร้อมจะจ่ายค่าอาหารในราคาสูงเพื่อซื้อการ บริการที่พึงพอใจ

6) ธุรกิจคาเฟ่ที่เรีย (Cafeteria) เป็นธุรกิจอาหารที่บริการตัวเอง ซึ่งอาหาร ส่วนใหญ่ค่อนข้าง จำกัดกว่าโรงแรมทั่วไป ทำเลที่ตั้งต้องเป็นที่ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากเดินผ่าน

7) ธุรกิจอาหารเฉพาะกลุ่มเชื้อชาติ (Ethnic) เป็นธุรกิจที่ให้บริการอาหารพิเศษเฉพาะรายการ อาหารประจำท้องถิ่นหรือประจำชาติ เช่นภัตตาคารอาหารไทย ภัตตาคารอาหารจีน การตกแต่ง ภายในร้านก็เน้นลักษณะประจำชาติ

ธุรกิจจำหน่ายการค้าของที่ระลึก

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นธุรกิจที่ให้บริการจำหน่ายสินค้าประเภทที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตนเอง นับเป็นเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้การเดินทางท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยว มีชีวิตชีวาออรสชาติยิ่งขึ้น ตามปกตินักท่องเที่ยวมักนิยมซื้อสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่นที่ไปท่องเที่ยว เพื่อนำกลับไปใช้เองหรือเก็บไว้เป็นที่ระลึกหรือนำกลับไปฝากญาติมิตร สินค้าที่ระลึกมักมีสิ่งสำคัญ 7 ประการดังต่อไปนี้

- 1) เป็นสินค้าเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่ไปท่องเที่ยว เป็นสินค้าที่เมื่อเอ่ยถึงทุก คนก็ทราบถึง
- 2) เป็นสินค้าที่หายากและราคาแพง เป็นสินค้าที่แหล่งท่องเที่ยววันนั้นเป็นคน กำเนิด หรือมีชื่อเสียง ในการผลิตสินค้าที่ระลึกประเภทนี้
- 3) เป็นสินค้าที่มีราคาถูกกว่าที่วางขายในภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว เป็นสินค้า ใช้สอยที่ นักท่องเที่ยวใช้ประจำแต่มีราคาถูกกว่าที่ซื้อในภูมิลำเนาของตนเอง
- 4) เป็นสินค้าที่ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่หรือมีประโยชน์ใช้สอย
- 5) เป็นสินค้าที่มีรูปร่างขนาดและน้ำหนักเหมาะสมต่อการขนส่ง เป็นสินค้าที่ไม่ เปราะบางหรือ ชำรุดง่าย
- 6) เป็นสินค้าที่ใช้วัสดุและแรงในท้องถิ่นนั้น เป็นสินค้าที่นำวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นสินค้าที่ ระลึก ซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม
- 7) เป็นสินค้าที่มีการแสดงขั้นตอนการผลิตให้นักท่องเที่ยวได้ชมหรือทดลองทำด้วยตนเอง เป็นสินค้าแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการผลิต

ธุรกิจบริการการท่องเที่ยว

มัคคุเทศก์ (Tour Guide) ในการจัดการการนำเที่ยวนั้นมักจัดรายการนำเที่ยวแบบมีผู้นำเที่ยว หรือมัคคุเทศก์ ซึ่งมัคคุเทศก์หมายถึง ผู้ทำหน้าที่นำนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ โดยได้รับสิน รับจ้างเป็นค่าตอบแทน จึงถือว่ามัคคุเทศก์เป็นทูตทางวัฒนธรรมที่สำคัญต่อนักท่องเที่ยวมากเพราะจะ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว มีการแบ่งมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. การแบ่งมัคคุเทศก์ตามลักษณะของธุรกิจนำเที่ยว
2. การแบ่งมัคคุเทศก์ตามลักษณะของความรู้
3. การแบ่งมัคคุเทศก์ตามลักษณะของสังกัด

ธุรกิจการบันเทิง

สถานบริการ ตามนิยามของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 หมายถึง สถานที่ตั้งขึ้น เพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในการค้าโดยมาตรา 4 ของกฎหมายฉบับนี้ได้แบ่งประเภทของสถานบริการไว้ดังนี้

1) สถานเต้นรำ รำวง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ ได้แก่ บาร์ ดิสโก้เธค ไนต์คลับ เป็นต้น

2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บ่าวเรอ สำหรับปรนนิบัติลูกค้า ได้แก่ เล้าจ๋ โรงน้ำชา เป็นต้น

3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่เป็นสถานที่ซึ่งบริการได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์ไทยประเภทการนวดไทย หรือเป็นสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเสริมสวยตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดสถานบริการประเภทนี้ ได้แก่ อาบอบนวด โดยไม่รวมถึงนวดแผนไทย หรือธุรกิจสปา

4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอย่างอื่นเพื่อความบันเทิง และยินยอมหรือปล่อยให้ปะละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้าได้

(2) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้าได้

(3) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดแสดง เช่น การเต้นบน เวที หรือ เต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

(4) มีลักษณะของสถานที่การจัดแสดงหรือเสียง หรืออุปกรณ์ใดก็ตามที่กำหนดในกระทรวง (ปัจจุบันยังไม่มีกระทรวงจามข้อกฎหมายนี้) สำหรับสถานบริการประเภทนี้ หมายถึง คาเฟ่ คาราโอเกะ คอฟฟี่ช็อป ร้านอาหารที่มีการแสดงดนตรีหรือโชว์ต่าง ๆ

5) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการ แสดงดนตรีหรือการแสดงเพื่อความบันเทิง ซึ่งกำหนดปิดทำการหลัง 24.00 น.

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทยในอนาคต

ในช่วงวิถีปกติระยะถัดไป (Next Normal) เป็นช่วงของการประคองหรือฟื้นตัวของเศรษฐกิจท่องเที่ยวจะต้องมีการเตรียมการเพื่อการขับเคลื่อนกลยุทธ์ต่าง ๆ ในช่วงวิถีปกติใหม่ให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักในฐานะจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่ High Trip และ High Trust เช่น

1) สร้างความร่วมมือระดับจังหวัดหรือมณฑลกับประเทศต้นทางที่มีประวัติติดเชื่อต่ำ โดยให้เกิดความมั่นใจร่วมกันว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะไม่นำเชื้อโรคเข้าสู่ปลายทางและจะไม่นำเชื้อโรคจากปลายทางกลับไปสู่ต้นทาง

2) ทำการตลาดและสร้างแบรนด์เมืองที่มีประวัติติดเชื่อต่ำหรือปลอดภัยให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย โดยไม่ต้องมีมาตรการกักตัว 14 วัน

3) เชื่อมโยงแพลตฟอร์มไทยชนะซึ่งสามารถติดตามผู้เดินทางกับแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันด้านการท่องเที่ยวเป็นภาษาต่างประเทศ

4) ปรับโรงแรมที่ใช้เป็นสถานที่กักตัวให้ผู้เข้าพักมีความรู้สึกผ่อนคลายเป็นสถานที่กักกันแบบพักผ่อน

5) ปรับรถรับส่งสาธารณะให้มีฉากกันพลาสติกใสและจุดเปลี่ยนถ่ายมีการจัดระบบให้เกิดความปลอดภัยมากขึ้น จัดเตรียมนวัตกรรมที่ช่วยในการถ่ายเทอากาศให้ดีขึ้นในรถโดยสารสาธารณะที่ปรับอากาศ สำหรับเมืองท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลปรับใช้รถขนส่งที่ระบายอากาศได้ดีแทนรถปรับอากาศ

6) ประสานความร่วมมือระหว่างกิจการขนาดเล็กในห่วงโซ่อุปทานให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แกกันและกัน โรงแรมขนาดเล็กกับบริการฟิตเนสหรือกับนวดแผนไทย ฯลฯ ในการให้บริการทดแทนในกรณีเกิดวิกฤติ เช่น ระหว่างโรงแรมกับการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่

7) ใช้โอกาสซึ่งมีนักท่องเที่ยวน้อยในช่วงวิถีปกติระยะถัดไป (Next Normal) เปิดการฝึกอบรมบุคลากรท่องเที่ยวให้มีทักษะด้านการดูแลสุขภาพ

ในช่วงหลังโควิด-19

1) ทำการตลาดและสร้างแบรนด์เมืองอย่างต่อเนื่องในฐานะพื้นที่ปลอดภัยสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความปลอดภัยและต้องการอยู่แบบระยะยาว ให้การเดินทางมาประเทศไทยเป็น Hi Trip และ Hi Trust

2) สร้างระบบการเดินทางแบบปลอดภัยตลอดห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวในพื้นที่ปลอดภัย

3) ออกแบบโครงข่ายการสัญจรในย่านท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นไม่สามารถสัญจรในย่านอย่างอิสระเพื่อลดความเสี่ยงการใช้ เช่น การเดินหรือขี่จักรยานเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ขนส่งพาหนะหรือการใช้รถทัวร์ขนาดใหญ่ และให้สามารถใช้ชีวิตในการท่องเที่ยวระดับย่านได้อย่างครบวงจร (คมกริช ณะเพทย์ และคณะ, 2563)

4) วางโซนและผสมผสานการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้มีความหลากหลายและครบครันโดยให้เป็นโซนที่มีความแตกต่างทั้งสี่ระดับ กระจายตัวจากพื้นที่พักอาศัยภายในระยะที่สะดวกกับการเดินทางของนักท่องเที่ยวโดยไม่จำเป็นต้องใช้การขนส่งสาธารณะ (คมกริช ณะเพทย์และคณะ, 2563)

5) การยกระดับสุขอนามัยของอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวต้องทำพร้อมกันไปกับการยกระดับมาตรฐานด้านสาธารณสุขปกเษและความปลอดภัยของรัฐ เช่น บริการที่พักและสถานบันเทิงต่าง ๆ ก็ต้องมีการลงทุนเพื่อยกระดับการดูแลสุขภาพความปลอดภัยจากโรคระบาด ต้องมีบริการเสริม เช่น ต้องมีการอบฆ่าเชื้อห้องพัก มีเครื่องฉายแสงยูวีให้ลูกค้าเพื่อทำลายเชื้อที่มากับกุญแจ ธนบัตร มีหน้ากากผ้าแจก นอกจากนี้ ในโรงแรมระบบติดต่อระหว่างแขกที่เข้าพักกับการรับบริการอาจต้องผ่านอินเทอร์เน็ต และในกรณีที่มีโรคระบาดต้องนำหุ่นยนต์มาใช้ในการบริการแขกที่เข้าพักมากขึ้นในบริการ Room Service และ Housekeeping เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้ารู้สึกปลอดภัยจากโรค และต้องมีการปรับทัวร์เป็นทัวร์กลุ่มเล็ก ๆ การประชุมในโรงแรมก็ต้องใช้ไมโครโฟนน้อยลงหรือไม่ใช้เลยแต่ใช้ระบบเซ็นเซอร์แทน ส่วนสนามมวยก็คงจะต้องปรับเปลี่ยนที่นั้งแบบโรงละคร เช่น ทำให้มีสิ่งที่คนสมัยเก่าเรียกว่า ชั้นบ็อกซ์ เป็นคูหาที่มีผนังพลาสติกป้องกันน้ำลายจากการตะโกนเชียร์ เป็นต้น

6) ยกกระต๊บบระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพในตำบลที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นโดยให้ได้มาตรฐานสากลทั้งด้านความปลอดภัยและด้านสุขภาพสามารถบริการด้วยภาษาสากล

7) ปรับทางเข้าด้านและเทอร์มินอลต่าง ๆ ให้มีความแออัดลดลง และปลอดภัยจากการติดเชื้อ สนามบินของไทย ศูนย์การค้าและตลอดจนร้านสะดวกซื้อในแหล่งท่องเที่ยวควรปรับห้องน้ำต่าง ๆ เป็นระบบที่ไม่ต้องใช้ปั้มหรือมือกด (No Hand)

8) หากเราสามารถปรับปรุงโรงแรมให้เป็นสถานที่เก็บตัวของผู้ที่สงสัยว่าจะติดเชื้อหรือผู้ที่ถูกกักตัวไว้เพื่อดูอาการ หรือจัดเป็นที่พักของกลุ่มเปราะบาง ซึ่งครอบครัวต้องการให้อยู่ห่างจากผู้ติดเชื้อ เช่น ผู้ที่เป็นมะเร็งและอยู่ในระยะพักฟื้น ผู้สูงอายุที่มีโรคเบาหวานและความดันสูง เป็นต้น ในระยะยาวอาจจะเปลี่ยนไปเป็นที่พำนักและสถานบริบาล ผู้สูงวัยที่นับวันก็จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หรือรับดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Hospice Care) ที่ไม่มีโรคติดต่อ และเป็นที่พักแบบลองสเตย์อย่างปลอดภัย (Safe Long Stay) ของผู้สูงอายุชาวต่างประเทศ หากประเทศไทยถ้าสามารถรับวิกฤติโควิด-19 และผ่านวิกฤติระยะถัดไป (Next Normal) ไปได้ดี เราจะกลายเป็น Wellness Hub อย่างแท้จริงที่รออยู่เมื่อโควิด-19 สงบลง

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

ความเป็นมาของความเป็นผู้ประกอบการ

แนวคิดของความเป็นผู้ประกอบการมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดและทฤษฎีของ 4 สาขาวิชา ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์และสังคมวิทยา จิตวิทยา และการจัดการ กล่าวคือนักเศรษฐศาสตร์ ศึกษาและพัฒนาแนวคิดของความเป็นผู้ประกอบการในแง่บทบาทของการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเป็นผู้ประกอบการจะเชื่อมโยงกับการก่อตั้งกิจการธุรกิจและการสร้างสรรค์กิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ นักพฤติกรรมศาสตร์สนใจศึกษาคูณลักษณะและความเป็นผู้นำที่มีบารมีของผู้ประกอบการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และนักจิตวิทยา ศึกษาบุคลิกภาพของผู้ประกอบการที่ขอความเสี่ยงและมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความสามารถในการควบคุม และความมีอิสระในการตัดสินใจ นักวิชาการด้านการจัดการช่วยทำให้กระบวนการพัฒนาธุรกิจใหม่ให้มี กิจกรรมหรือขั้นตอนในการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) หมายถึง กระบวนการที่เริ่มต้นจาก

- 1) การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดใหม่
- 2) การรวบรวมทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดธุรกิจหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ต้องการ
- 3) การยอมรับความเสี่ยงหรือความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้น

Timmons (1990: 5) กล่าวว่า ความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือแสวงหาโอกาสและดำเนินการให้เกิดขึ้น แม้อาจไม่สามารถควบคุมทรัพยากรที่ใช้ได้ทั้งหมด ความเป็นผู้ประกอบการเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายหรือแนวคิด การสร้างธุรกิจใหม่ และการกระจายผลประโยชน์และคุณค่าแก่บุคคล องค์กร และสังคม

Hisrich และคณะ (2008: 8) ให้ความหมายของความเป็นผู้ประกอบการในมุมมองที่กว้างกว่า และ ครอบคลุมในหลายสาขาอาชีพว่าหมายถึงกระบวนการที่สรรคสร้างสิ่งใหม่ที่มีคุณค่าที่เกิดจากการ อุทิศ เวลา และความอดุสาหะและพร้อมรับความเสี่ยงทางการเงิน ทางจิตวิทยาและทางสังคมที่อาจ เกิดขึ้น ตลอดจนได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของเงิน ความพึงพอใจส่วนบุคคล และความมีอิสรภาพทาง ความคิด

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึงกระบวนการ สรรคสร้างสิ่งใหม่ที่มีคุณค่า โดยมีการจัดสรรทรัพยากรและเวลาที่มีอยู่อย่างเหมาะสมเพื่อให้แนวคิดที่ คิดค้นขึ้นมากลายเป็นผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการแก่ลูกค้าและการได้รับผลตอบแทนจากการ ประกอบการ โดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ ความเป็นผู้ประกอบการจึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการสรรคสร้างสิ่งใหม่ที่มีคุณค่า (Value creation) ต่อ ตัวผู้ประกอบการและต่อตลาดหรือลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย
- ความเป็นผู้ประกอบการต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและเวลาที่มีอยู่อย่างเหมาะสม มี ความ มุ่งมั่นตั้งใจ (Resource, time and effort) เพื่อให้แนวคิดหรือแนวคิดที่คิดค้นขึ้นกลายเป็นผลิตภัณฑ์ ที่ลูกค้าต้องการ
- การได้รับผลตอบแทนจากการประกอบการ (Reward) ทั้งในรูปของเงิน เช่น รายได้ หรือ ผลตอบแทนที่ไม่ใช่เงิน เช่น อิสรภาพ ความพึงพอใจในความสำเร็จ ฯลฯ เป็นต้น
- การพร้อมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (Risk) เนื่องจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์ใน อนาคต ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่สุดภายใต้ความไม่แน่นอนว่าโอกาสที่จะ ทำให้เกิดกำไรมีมากน้อยเพียงใด

ความหมายของผู้ประกอบการ

ความเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการส่งเสริมหรือกระบวนการพัฒนาธุรกิจใหม่ (New Venture) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่และกิจกรรมที่จะมีส่วนเสริมสร้างการพิจารณาแสวงหาโอกาส ทางการตลาดในธุรกิจใหม่ ๆ รวมถึงการสร้างองค์กรเพื่อนำโอกาสดังกล่าวมาใช้ให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ โดยบุคคลที่เป็นหัวใจของกระบวนการคือ ผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

Hisrich และคณะ (2008: 8) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ผู้ประกอบการ ซึ่งอาจแยกตามมุมมอง ของศาสตร์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

มุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่นำทรัพยากร แรงงาน วัตถุดิบและ สินทรัพย์อื่น ๆ มารวมกันเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนเป็นบุคคลที่แนะนำการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมให้แก่องค์กร

มุมมองของนักจิตวิทยา ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีแรงขับจากภายใน เช่น ความต้องการที่จะทดลองความต้องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ความต้องการประสบความสำเร็จ หรือความต้องการหลีกเลี่ยงจากการตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น

มุมมองของนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ทำงานเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้ตนเองและผู้อื่น โดยการหาวิธีการที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือเกิดของเสียที่น้อยที่สุด อีกทั้งสามารถสร้างงานที่น่าสนใจแก่พนักงาน ซึ่งผู้ประกอบการจะเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวสำหรับคู่แข่งอื่น แต่จะต้องเป็นพันธมิตรที่ดีกับผู้ผลิตวัตถุดิบและเป็นมิตรกับลูกค้า

สรุปความหมายของคำว่า “ผู้ประกอบการ” หมายถึง ผู้ที่ตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ โดยพิจารณาความเสี่ยงที่จะใช้ทรัพยากรและเวลาในการสร้างสรรค์ ตลอดจนการหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการที่มักจะประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ 10 ประการ หรือเรียกว่า คุณลักษณะ 10Ds (10 Ds Key Attributes of Entrepreneur) ประกอบด้วย Dream, Decisiveness, Doers, Determination, Dedication, Devotion, Details, Destiny, Dollars และ Distribute (Bygrave and Zacharakis, 2010:7)

การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ

การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (business impact analysis) คือ กระบวนการในการวิเคราะห์กิจกรรมต่าง ๆ และผลกระทบต่อกิจกรรมดังกล่าวหากธุรกิจเกิดการหยุดชะงักขึ้น (business impact analysis = process of analyzing activities and the effect that a business disruption might have upon them)

การทำ BIA เป็นการพิจารณาแต่ละผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ และกิจกรรมขององค์กร เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นหากเกิดการหยุดชะงัก ผลกระทบนั้นมากหรือน้อยถึงขั้นทำให้บริษัทล้มละลาย ถูกฟ้องร้อง ปิดกิจการ เสื่อมเสียชื่อเสียง หรือไม่อย่างไร เพื่อให้เข้าใจผลกระทบของการหยุดชะงักต่อธุรกิจ ท่านจำเป็นต้องทราบว่าจะอะไรคือธุรกิจหลักขององค์กร ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ (หลัก) ใดที่องค์กรต้องส่งมอบให้ได้หากมีการหยุดชะงัก กิจกรรมใดที่ต้องทำต้องมี เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อเนื่องได้โดยไม่หยุดชะงักหรือหยุดสั้นที่สุด หรือกลับมาดำเนินการได้บ้างโดยเร็วที่สุด (หยุดชะงักน้อยที่สุด)

เมื่อท่านรู้ผลกระทบแล้ว ท่านจึงสามารถที่กำหนดช่วงเวลาการหยุดชะงักที่ยอมรับได้สูงสุด (maximum tolerable period of disruption - MTPD)/ ช่วงเวลาการหยุดบริการที่ยอมรับได้สูงสุด (maximum acceptable outage - MAO) ได้

วัตถุประสงค์ของการทำ BAI คือ เพื่อรู้ให้ได้ว่ามีอะไรบ้างที่ต้องทำให้มี ต้องปฏิบัติ ต้องจัดการอย่างรวดเร็ว เมื่อเกิดเหตุการณ์หยุดชะงัก เพื่อให้สามารถกลับมาส่งมอบผลิตภัณฑ์บริการให้ได้ตามกำหนดเป้าหมายของการฟื้นคืนสภาพตามที่วางแผนไว้ หลังจากทำการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว องค์กรจะ

สามารถกำหนดวิธีการในการจัดการในรายละเอียด รวมถึงกำหนดทรัพยากรที่จำเป็น กำหนดสิ่งที่ต้องทำ กำหนดสิ่งที่ต้องมีเพื่อรองรับเหตุการณ์ดังกล่าวให้บรรลุตามเป้าหมาย

ขอบเขตการทำ BIA

การกำหนดขอบเขตของ BIA ควรมีการกำหนดในรูปแบบของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ที่ส่งมอบขององค์กร เนื่องจากการวิเคราะห์ BIA เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ซึ่งการกำหนดในรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการนี้สามารถกำหนดในรูปแบบของกลุ่มผลิตภัณฑ์บริการที่มีลักษณะคล้ายๆกัน หรือผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งซึ่งส่งมอบให้กับลูกค้าบางราย หรือ ผลิตภัณฑ์บริการที่ซึ่งส่งมอบในบางพื้นที่ การกำหนดขอบเขตการทำ BIA นี้จะมีส่วนสำคัญในการจัดการกับอุบัติการณ์แผนงานต่าง ๆ ว่าจะเป็นส่วนศูนย์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่อยู่ในรูปแบบกลุ่มบริษัทที่มีสาขา

การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ

องค์กรต้องจัดทำนำไปปฏิบัติและรักษาไว้ซึ่งกระบวนการประเมินที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการ และเป็นเอกสารสำหรับการพิจารณาถึงลำดับความสำคัญของความต่อเนื่องและการฟื้นฟูวัตถุประสงค์และเป้าหมายซึ่งกระบวนการนี้ต้องรวมถึงการประเมินผลกระทบจากการหยุดชะงักของกิจกรรมที่มีส่วนสนับสนุนต่อผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กรด้วย

การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจต้องรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ก) การซัพพอร์ตกิจกรรมที่สนับสนุนการส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการ
- ข) การประเมินผลกระทบตลอดช่วงระยะเวลาที่กิจกรรมเหล่านี้หยุดชะงัก
- ค) กำหนดลำดับความสำคัญของกรอบระยะเวลาเพื่อการกลับมาดำเนินการได้อีกครั้งของกิจกรรมเหล่านี้ในระดับขั้นต่ำสุดที่กำหนดซึ่งสามารถยอมรับได้โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่ไม่สามารถยอมรับได้หากไม่มีการแก้ไขผลกระทบนั้น
- ง) การซัพพอร์ตถึงการพึ่งพาและทรัพยากรที่สนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้รวมทั้งผู้ส่งมอบผู้รับจ้าง (outsourcer partner) และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนพล คล่องสุนทร วรุตม์ นาที และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ (ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ในพื้นที่ตำบลอ่าวนาง อำเภอมะนัง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการจะเป็นการลดลงของรายได้ และการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ก่อนเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.85 แต่เมื่อหลังเกิดเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 0-9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.80 รวมถึงชีวิตรูปแบบใหม่(New Normal) ของผู้ประกอบการได้เปลี่ยนไปจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เช่นกัน ทั้งด้านการป้องกันตนเอง ด้วยวิธีการสวมหน้ากากอนามัย การพกเจลแอลกอฮอล์ การเว้น

ระยะห่าง 1-2 เมตร และรูปแบบการดำเนินธุรกิจหลังจากเกิดการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) จากการศึกษาพบว่า การปรับเปลี่ยนการให้บริการ ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการถือเป็นหัวใจสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจ ยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ธุรกิจต้องเผชิญที่ต้องหยุดชะงัก

พงษ์มนัส ดิอด (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพการทำงานของผู้บริการส่งอาหารในสภาวะการเกิดการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อมาตรการของรัฐบาลและความวิตกกังวลของผู้บริการ ส่งอาหาร ในสภาวะการเกิดการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 โดยผลการวิจัยในประเด็นแรกพบว่า สภาพการทำงานในสภาวะการเกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักยังสามารถที่จะปรับตัวต่อการเกิดการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เนื่องมาจากตัวผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักเอง มีการป้องกันตัวเองเพื่อไม่ให้มีการติดต่อของโรคระบาด และทางบริษัทมีมาตรการป้องกันต่าง ๆ ออกมาช่วยเหลือ เช่น ให้เว้นระยะและเลี่ยงการสัมผัส เป็นต้น ส่งผลให้การบริการส่งอาหารไปยังที่พักยังคงที่จะดำเนินการประกอบอาชีพต่อไปได้เป็นจำนวนมาก ต่อมาในประเด็นมาตรการเยียวยาจากทางภาครัฐ ผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการเยียวยาอื่น และควรมีการแจกเงินเยียวยาประชาชนให้มากขึ้น ส่วนด้านมาตรการบริหารจัดการสถานการณ์ที่ดี และมาตรการที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย พบว่ารัฐบาลยังไม่สามารถที่จะจัดการและทำให้ประชาชนเข้าถึงมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลได้ง่ายอีกทั้งในประเด็นเรื่องของความวิตกกังวล พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ให้บริการส่งอาหารมีความกังวลในด้านเศรษฐกิจมากที่สุด เห็นได้ว่าการเกิดการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ไม่เพียงแต่ในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้นโดยส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก ดังนั้นหากการแก้ปัญหาวิกฤตจึงต้องร่วมกันแก้ปัญหาโดยประชาชนทุกคนทั่วโลกเพื่อเป็นการยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยต่าง ๆ ที่พบว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าลงทุน (Scott R. Baker et al., 2020) และแนวโน้มของเศรษฐกิจโลกมีการชะลอตัวเป็นอย่างมากทำให้เศรษฐกิจถดถอยไปด้วย (Baldwin, R. & Tomiura, E., 2020)

พิชชาภา อึ้งประเสริฐ จิราภรณ์ ไพโรบลุย์ทรัพย์ และศศิภัทร ศิริฉัตรเดชา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษา ตลาดตรงข้ามวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ มีการหารายได้เสริม เช่น การออกไปรับจ้างขายของ เป็นต้น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ เช่น Facebook Line เป็นต้น ลดค่าใช้จ่ายจากสิ่งของที่ไม่จำเป็น เช่น เครื่องสำอาง เสื้อผ้า เป็นต้น มีการวางแผนการออมเงินและรายรับ รายจ่ายของแต่ละเดือนให้สมดุลกัน

รวมถึงหยุดก่อนนี้ใหม่ทุกรูปแบบ องค์ความรู้จากงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา สถานศึกษา และผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของกลุ่มผู้ประกอบการตรงข้ามวัดโสธรวรารามวรวิหาร ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

ศุภลักษณ์ ศรีวิไล และรุ่งเรือง ทองศรี (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย เช่น สายการบิน เครื่องโรงแรม บริษัททัวร์ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างได้รับผลกระทบอย่างมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวประเทศไทย จำเป็นต้องมีแนวทางเตรียมความพร้อมทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับการระบาดของโควิด-19 และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ หรือ New normal ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมในดำเนินงานที่ได้คุณภาพ เช่น การจัดทำแผนป้องกันโควิด-19 ซึ่งต้องมีแนวทางการปฏิบัติพร้อม Checklist สำหรับการป้องกันการติดเชื้อ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อลดการติดต่อโดยตรงระหว่างบุคคล จัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานให้เพียงพอ 2) การจัดหาประสบการณ์ที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคให้กับลูกค้าที่เข้ามาติดต่อ จัดที่นั่งสำหรับลูกค้าให้เป็นไปตามกฎระเบียบของภาครัฐที่กำหนดไว้จัดให้มีเครื่องมือตรวจสอบการเข้า-ออก (Check-in /Check-out) ที่ไม่ต้องการสัมผัส 3) การสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กลับคืนมา เช่น จัดให้มีคู่มือคำแนะนำการปฏิบัติตนล่วงหน้าก่อนการเดินทางบนพื้นฐานของกฎระเบียบของภาครัฐ การสวมหน้ากาก การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์และการเว้นระยะห่าง ประสานความร่วมมือกับบริษัทประกันการเดินทางและประกันสุขภาพเพื่อให้ครอบคลุมโควิด-19 รวมทั้งกระบวนการรักษาพยาบาลเมื่อเกิดเหตุจ ว่าเป็นเรื่องด่วน พร้อมสื่อสารการตลาดว่าประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาตินึกถึงและจะเน้นนักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีการควบคุมโรคได้ดี สามารถเดินทางได้โดยมีใบอนุญาตจากแพทย์ แต่การเดินทางยังต้องอยู่ในการควบคุมเพื่อป้องกันการระบาดซ้ำ ร่วมหารือกับภาคเอกชนเพื่อหาวิธีการฟื้นฟูภาคท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น สายการบิน โรงแรมร้านอาหาร และอื่น ๆ สุดท้ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวต้องปรับตัวให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนบริการของตนเองให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ และให้ความสำคัญกับเรื่องของสุขภาพความสะอาด และความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของภาครัฐต้องประเมินผลกระทบของการระบาดของโรคร้ายแรงต่าง ๆ ที่ผ่านมามีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย เพื่อนำมาใช้เป็นบทเรียนสำหรับการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับทั้งในระดับประเทศและในระดับธุรกิจ การจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการของภาครัฐและเอกชน โดยมีกลยุทธ์ทางด้านการท่องเที่ยวที่ควรให้ความสำคัญประกอบด้วย 1) การสร้างความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่กับประเทศต้นทางที่มีประวัติติดเชื้อต่ำ (travel bubble) ควบคู่กับการทำตลาดเชิงรุกและสร้างแบรนด์เมืองที่มีประวัติติดเชื้อต่ำหรือปลอดภัย สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่

แสวงหาความปลอดภัยและต้องการอยู่แบบระยะยาว ให้การเดินทางมาประเทศไทยเป็น Hi Trip และ Hi Trust 2) เชื่อมโยงแพลตฟอร์มไทยชนะซึ่งสามารถติดตามผู้เดินทางกับแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันด้านการท่องเที่ยวเป็นภาษาต่างประเทศ 3) ปรับปรุงบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานการให้บริการและสุขอนามัยครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น บริการที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวและบริการรถรับส่งสาธารณะ เป็นต้น 4) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมทักษะบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่เน้นด้านการดูแลสุขภาพ 5) ประสานความร่วมมือระหว่างกิจการขนาดเล็กในห่วงโซ่อุปทานให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกัน เช่น โรงแรมขนาดเล็กกับบริการฟิตเนสหรือกอล์ฟสนามไทย เป็นต้น 6) ออกแบบโครงสร้างการสัญจร และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในย่านท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับนโยบาย Social Distancing เช่น การเดินหรือขี่จักรยานเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ขนส่งสาธารณะหรือการใช้รถทัวร์ขนาดใหญ่ 7) ยกย่องมาตรฐานด้านสาธารณสุขบุคคลและความปลอดภัยของภาครัฐและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น 8) ยกย่องระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพในตำบลที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นโดยให้ได้มาตรฐานสากลทั้งด้านความปลอดภัยและด้านสุขภาพสามารถบริการด้วยภาษาสากล 9) ปรับทางเข้าด้านและเทอร์มินอลต่าง ๆ ให้มีความแออัดลดลง และปลอดภัยจากการติดเชื้อ 10) ปรับปรุงโรงแรมและที่พักให้เป็นสถานที่สำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งครอบครัวต้องการให้อยู่ห่างจากการติดเชื้อ เช่น ผู้ที่เป็นมะเร็งและอยู่ในระยะพักฟื้น ผู้สูงอายุที่มีโรคเบาหวานและความดันสูง เป็นต้น

สุพัตรา รุ่งรัตน์ ชูลพีเกอร์ มาโซ และยุทธนา กาเต็ม (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัวโดยการสวมหน้ากากอนามัยเพื่อไม่ให้รับเชื้อโควิด-19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังรับประทานอาหารพกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะเพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ แต่เห็นว่าวิธีดังกล่าวช่วยลดโอกาสการระบาดของโรคโควิด 19 ได้ปานกลาง และยังไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยการช่วยเหลือเงินเยียวยา การส่งเสริมสร้างอาชีพการใช้มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางสังคมทั้งแนวทางดูแลด้วยตัวประชาชนเอง ได้แก่ การดูแลสุขภาพ ลดการพบปะในสถานที่สาธารณะทุกคนในสังคมต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่วนแนวทางการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยภาครัฐ ได้แก่ การแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึง ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล การปฏิบัติเพื่อตนเอง การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาโรคและปรับปรุงเรื่องการรักษาทางการแพทย์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ 3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายของที่ระลึกในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยใช้วิธีแบบสุ่มเลือก ซึ่งกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมาจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีรายละเอียดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข แบ่งเป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่ามากที่สุด} - \text{ค่าน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ผลที่ได้จากการหาอันตรภาคชั้นนี้ สามารถแบ่งค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์คะแนนในระดับต่าง ๆ ตามตารางที่ 3.1 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ

ช่วงของคะแนนเฉลี่ยจากผลลัพธ์	ระดับความคิดเห็น
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนและพัฒนากการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด ๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยรวบรวมข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามโดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดมาพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้มาตรฐานที่ดี

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีเฉพาะเจาะจงและใช้เกณฑ์การประมาณจากจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ตำรา หนังสือ (2) เอกสารที่เกี่ยวกับงานวิจัยที่ผ่านมาแต่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ (3) วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการทั้งที่ใช้ระบบเอกสาร และระบบออนไลน์ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้ทำวิจัยได้กำหนดวิธีการดังนี้ คือ

3.5.1 ประเมินข้อมูลขั้นต้น

1. ทำการประเมินข้อมูลเบื้องต้น หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาโดยการตรวจสอบ (Editing) ความถูกต้อง (Legibility) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความสอดคล้อง (Consistency) ความเที่ยงตรง (Accuracy) และได้รับคำตอบที่ชัดเจน (Response clarification) สำหรับคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด

2. ทำการลงรหัส (Coding) จากข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบแล้วข้างต้นโดยการกำหนดตัวเลขให้แก่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยสำหรับคำถามปลายปิด (Closed – response question)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แบบ t-test, ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple

comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เมื่อพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ 3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้วิจัยขอแนะนำตามลำดับ ดังนี้

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	164	41.00
หญิง	236	59.00
อายุ		
18 ปี	81	20.25
19 ปี	106	26.50
20 ปี	75	18.75
21 ปี	103	25.75
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	35	8.75
สถานภาพ		
โสด	163	40.75
สมรส	115	28.75
หย่าร้าง	92	23.00
หม้าย	30	7.50
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	171	42.75
ปริญญาตรี	187	46.75
สูงกว่าปริญญาตรี	42	10.50
ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหาร	101	25.25
พนักงาน	299	74.75
ระยะเวลา		
1 – 5 ปี	148	37.00
6 – 10 ปี	201	50.25
11 – 15 ปี	40	10.00
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	11	2.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักศึกษา ได้ข้อมูลดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00

จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นมีอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมาเป็นมีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 อายุ 20 - 30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 อายุ 36 - 40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ตามลำดับ

จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 หย่าร้าง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และสถานะหม้าย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 ตามลำดับ

จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่ง เป็นพนักงาน จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.75 คน และผู้บริหาร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ตามลำดับ

จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมา คือ 1 – 5 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ระยะเวลา 11 – 15 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และมากกว่า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยภาพรวม

ผลกระทบทางธุรกิจใ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ก่อนสถานการณ์โควิด 19			หลังสถานการณ์โควิด 19		
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	3.46	0.405	มาก	3.56	0.419	มาก
2. ผลกระทบด้านการ ท่องเที่ยว	3.49	0.471	มาก	3.47	0.566	มาก
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	3.46	0.348	มาก	3.52	0.416	มาก
รวม	3.47	0.239	มาก	3.52	0.291	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยว ในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 0.239$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.471$) มากที่สุด รองลงมา คือ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ ($\bar{x} = 3.46, S.D. = 0.348$) และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.46, S.D. = 0.405$) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.52, S.D. = 0.291$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อยได้ ดังนี้ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 0.419$) มากที่สุด รองลงมา คือ รูปแบบการ ดำเนินธุรกิจ ($\bar{x} = 3.52, S.D. = 0.416$) และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 0.566$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจใ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ก่อนสถานการณ์โควิด 19			หลังสถานการณ์โควิด 19		
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น
1. ธุรกิจไม่สามารถเปิดให้บริการได้ตามปกติ	3.68	1.023	มาก	3.39	1.163	มาก
2. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้รายได้ของธุรกิจลดลง	3.41	1.102	มาก	3.69	1.103	มาก
3. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของธุรกิจเพิ่มขึ้น	3.49	1.104	มาก	3.57	1.108	มาก
4. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้สินทรัพย์ของธุรกิจลดลง	3.38	1.163	ปานกลาง	3.56	1.081	มาก
5. ธุรกิจมีสภาพคล่องทางการเงินลดลง	3.54	1.013	มาก	3.37	1.056	มาก
6. ธุรกิจมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในธุรกิจมากขึ้น	3.44	1.153	มาก	3.64	1.157	มาก
7. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของธุรกิจมีความลำบากยิ่งขึ้น	3.33	1.101	ปานกลาง	3.69	1.080	มาก
รวม	3.47	0.405	มาก	3.56	0.419	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบทางเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 0.405$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ธุรกิจไม่สามารถเปิดให้บริการได้ตามปกติ ($\bar{x} = 3.68, S.D. = 1.023$) มากที่สุด รองลงมา คือ ธุรกิจมีสภาพคล่องทางการเงินลดลง ($\bar{x} = 3.54, S.D. = 1.013$) สถานการณ์

โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของธุรกิจเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 1.104$) ธุรกิจมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในธุรกิจมากขึ้น ($\bar{x} = 3.44, S.D. = 1.153$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้รายได้ของธุรกิจลดลง ($\bar{x} = 3.41, S.D. = 1.102$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้สินทรัพย์ของธุรกิจลดลง ($\bar{x} = 3.38, S.D. = 1.163$) และสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของธุรกิจมีความลำบากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.33, S.D. = 1.101$) ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 0.419$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของธุรกิจมีความลำบากยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 1.080$) มากที่สุด รองลงมา คือ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้รายได้ของธุรกิจลดลง ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 1.103$) ธุรกิจมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในธุรกิจมากขึ้น ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 1.157$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายของธุรกิจเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 1.108$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้สินทรัพย์ของธุรกิจลดลง ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 1.081$) ธุรกิจไม่สามารถเปิดให้บริการได้ตามปกติ ($\bar{x} = 3.39, S.D. = 1.163$) และธุรกิจมีสภาพคล่องทางการเงินลดลง ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 1.056$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ก่อนสถานการณ์โควิด 19			หลังสถานการณ์โควิด 19		
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น
1. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง	3.48	1.133	มาก	3.43	1.220	มาก
2. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวลดลง	3.57	1.031	มาก	3.58	1.068	มาก
3. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้การเดินทางเกิดความลำบากมากขึ้น	3.28	1.012	ปานกลาง	3.43	1.142	มาก
4. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวหยุดให้บริการมากขึ้น	3.47	1.117	มาก	3.53	1.135	มาก
5. สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ร้านอาหารที่พักและบริการอื่น ๆ หยุดให้บริการ	3.63	1.171	มาก	3.36	1.071	ปานกลาง
รวม	3.49	0.471	มาก	3.47	0.566	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามผลกระทบด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.49$, *S.D.* = 0.471) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ร้านอาหารที่พักและบริการอื่น ๆ หยุดให้บริการ ($\bar{x} = 3.63$, *S.D.* = 1.171) มากที่สุด รองลงมา คือ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19)

ส่งผลให้ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวลดลง ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 1.031$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ($\bar{x} = 3.48, S.D. = 1.133$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวหยุดให้บริการมากขึ้น ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 1.117$) และสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้การเดินทางเกิดความลำบากมากขึ้น ($\bar{x} = 3.28, S.D. = 1.012$) ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 0.566$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้พิจารณาเป็นรายชื่อ ดังนี้ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวลดลง ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 1.068$) มากที่สุด รองลงมา คือ สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวหยุดให้บริการมากขึ้น ($\bar{x} = 3.53, S.D. = 1.135$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ($\bar{x} = 3.43, S.D. = 1.220$) สถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้การเดินทางเกิดความลำบากมากขึ้น ($\bar{x} = 3.43, S.D. = 1.142$) และสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้ร้านอาหารที่พักและบริการอื่น ๆ หยุดให้บริการ ($\bar{x} = 3.36, S.D. = 1.071$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ก่อนสถานการณ์โควิด 19			หลังสถานการณ์โควิด 19		
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับ ความคิดเห็น
1. เกิดการปรับเปลี่ยน รูปแบบการให้บริการ ของธุรกิจตาม สถานการณ์ของโควิด 19 (Covid-19)	3.44	1.098	มาก	3.59	1.095	มาก
2. มีการปรับเปลี่ยนด้าน ราคาการให้บริการของ ธุรกิจ	3.46	1.158	มาก	3.58	1.134	มาก
3. มีการเพิ่มช่องทางการ ประชาสัมพันธ์ของธุรกิจ	3.57	1.122	มาก	3.38	1.146	ปานกลาง
4. มีการดูแลลูกค้าหลังการ ให้บริการด้านการ ท่องเที่ยว	3.56	1.111	มาก	3.56	1.048	มาก
5. รongรับการตอบสนอง มาตรการของภาครัฐ	3.54	1.150	มาก	3.53	1.178	มาก
6. ลดการรองรับจำนวน การให้บริการของ นักท่องเที่ยว	3.37	1.154	ปานกลาง	3.50	1.115	มาก
7. เกิดการชะลอการ ขยายตัวของธุรกิจ	3.32	1.053	ปานกลาง	3.51	1.104	มาก
8. มีการสร้างพันธมิตร ทางการให้บริการของ ธุรกิจ	3.42	1.126	มาก	3.53	1.106	มาก
รวม	3.46	0.348	มาก	3.52	0.416	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจ อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์ โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.46$, *S.D.* = 0.348)อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ มีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 1.122$) มากที่สุด รองลงมา คือ มีการดูแลลูกค้าหลังการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 1.111$) รองรับการตอบสนองมาตรการของภาครัฐ ($\bar{x} = 3.54, S.D. = 1.150$) มีการปรับเปลี่ยนด้านราคาการให้บริการของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.46, S.D. = 1.158$) เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของธุรกิจตามสถานการณ์ของโควิด 19 (Covid-19) ($\bar{x} = 3.44, S.D. = 1.098$) มีการสร้างพันธมิตรทางการให้บริการของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.42, S.D. = 1.126$) ลดการรองรับจำนวนการให้บริการของนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 1.154$) และเกิดการชะลอการขยายตัวของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.32, S.D. = 1.053$) ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.52, S.D. = 0.416$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของธุรกิจตามสถานการณ์ของโควิด 19 (Covid-19) ($\bar{x} = 3.59, S.D. = 1.095$) มีการปรับเปลี่ยนด้านราคาการให้บริการของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 1.134$) มีการดูแลลูกค้าหลังการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 1.048$) มีการสร้างพันธมิตรทางการให้บริการของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.53, S.D. = 1.106$) รองรับการตอบสนองมาตรการของภาครัฐ ($\bar{x} = 3.53, S.D. = 1.178$) เกิดการชะลอการขยายตัวของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.51, S.D. = 1.104$) ลดการรองรับจำนวนการให้บริการของนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.50, S.D. = 1.115$) และมีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.38, S.D. = 1.146$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.6 – 4.27

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามเพศ

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์โควิด 19	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	3.45	0.377	3.48	0.423	3.090	0.080
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	3.51	0.463	3.47	0.476	0.040	0.841
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	3.51	0.370	3.42	0.328	2.343	0.127
รวม	3.49	0.223	3.46	0.249	2.356	0.126

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามเพศ

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	3.54	0.422	3.58	0.418	0.004	0.948
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	3.40	0.574	3.51	0.557	1.026	0.312
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	3.52	0.471	3.53	0.373	9.399	0.002*
รวม	3.49	0.319	3.54	0.267	4.042	0.045*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามอายุ

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	2.783	4	0.696	4.393	0.002*
	ภายในกลุ่ม	62.554	395	0.158		
	รวม	65.337	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3.315	4	0.829	3.848	0.004*
	ภายในกลุ่ม	85.081	395	0.215		
	รวม	88.396	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.224	4	0.056	0.460	0.765
	ภายในกลุ่ม	48.096	395	0.122		
	รวม	48.319	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.300	4	0.075	1.316	0.263
	ภายในกลุ่ม	22.516	395	0.057		
	รวม	22.816	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.9 – 4.10

ตารางที่ 4.9 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19		25 – 30 ปี	31 – 35 ปี	36 – 40 ปี	41 – 50 ปี	มากกว่า 46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{x}$	3.47	3.51	3.47	3.49	3.20
25 – 30 ปี	3.47	-	0.506	0.998	0.798	0.001*
31 – 35 ปี	3.51	0.506	-	0.514	0.665	0.001*
36 – 40 ปี	3.47	0.998	0.514	-	0.800	0.001*
41 – 50 ปี	3.49	0.798	0.665	0.800	-	0.001*
มากกว่า 46 ปีขึ้นไป	3.20	0.001*	0.001*	0.001*	0.001*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 30 ปี ($\bar{x} = 3.47$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.20$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.51$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.20$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 - 40 ปี ($\bar{x} = 3.47$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.20$)

คู่ที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 - 50 ปี ($\bar{x} = 3.49$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.20$)

ตารางที่ 4.10 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอนาคตของการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19		25 – 30 ปี	31 – 35 ปี	36 – 40 ปี	41 – 50 ปี	มากกว่า 46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{x}$	3.35	3.45	3.53	3.54	3.67
25 – 30 ปี	3.35	-	0.168	0.019*	0.006*	0.001*
31 – 35 ปี	3.45	0.168	-	0.254	0.142	0.012*
36 – 40 ปี	3.53	0.019*	0.254	-	0.837	0.118
41 – 50 ปี	3.54	0.006*	0.142	0.837	-	0.139
มากกว่า 46 ปีขึ้นไป	3.67	0.001*	0.012*	0.118	0.139	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 - 40 ปี ($\bar{x} = 3.53$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 30 ปี ($\bar{x} = 3.35$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 - 50 ปี ($\bar{x} = 3.54$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 30 ปี ($\bar{x} = 3.35$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.67$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 30 ปี ($\bar{x} = 3.35$)

คู่ที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.67$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.45$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามอายุ

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว หลังสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.591	4	0.398	2.293	0.059
	ภายในกลุ่ม	68.543	395	0.174		
	รวม	70.135	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3.625	4	0.906	2.882	0.022*
	ภายในกลุ่ม	124.205	395	0.314		
	รวม	127.830	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.340	4	0.085	0.490	0.743
	ภายในกลุ่ม	68.593	395	0.174		
	รวม	68.934	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.483	4	0.121	1.437	0.221
	ภายในกลุ่ม	33.210	395	0.084		
	รวม	33.693	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่าง
ของผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
หลังสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่
ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant
Different) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอนาคต การท่องเที่ยว หลังสถานการณ์ โควิด 19		25 – 30 ปี	31 – 35 ปี	36 – 40 ปี	41 – 50 ปี	มากกว่า 46 ปี ขึ้นไป
	$\bar{x}$	3.52	3.58	3.46	3.33	3.41
25 – 30 ปี	3.52	-	0.446	0.543	0.025*	0.357
31 – 35 ปี	3.58	0.446	-	0.164	0.001*	0.126
36 – 40 ปี	3.46	0.543	0.164	-	0.118	0.664
41 – 50 ปี	3.33	0.025*	0.001*	0.118	-	0.448
มากกว่า 46 ปีขึ้นไป	3.41	0.357	0.126	0.664	0.448	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 30 ปี ($\bar{x} = 3.52$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 - 50 ปี ($\bar{x} = 3.33$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.58$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 - 50 ปี ($\bar{x} = 3.33$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามสถานภาพ

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.283	3	0.428	2.643	0.049*
	ภายในกลุ่ม	64.054	396	0.162		
	รวม	65.337	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	0.701	3	0.234	1.055	0.368
	ภายในกลุ่ม	87.695	396	0.221		
	รวม	88.396	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.626	3	0.209	1.733	0.160
	ภายในกลุ่ม	47.693	396	0.120		
	รวม	48.319	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.248	3	0.083	1.450	0.228
	ภายในกลุ่ม	22.568	396	0.057		
	รวม	22.816	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่ม
ตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน
1 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least -
Significant Different) ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	โสด	สมรส	หย่าร้าง	หม้าย
		3.44	3.45	3.46	3.66
โสด	3.44	-	0.925	0.723	0.006*
สมรส	3.45	0.925	-	0.804	0.010*
หย่าร้าง	3.46	0.723	0.804	-	0.018*
หม้าย	3.66	0.006*	0.010*	0.018*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย ($\bar{x} = 3.66$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด ($\bar{x} = 3.44$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย ($\bar{x} = 3.66$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{x} = 3.45$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย ($\bar{x} = 3.66$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง ($\bar{x} = 3.46$)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามสถานภาพ

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.360	3	0.120	0.682	0.564
	ภายในกลุ่ม	69.774	396	0.176		
	รวม	70.135	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	6.392	3	2.131	6.948	0.001*
	ภายในกลุ่ม	121.438	396	0.307		
	รวม	127.830	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.496	3	0.165	0.958	0.413
	ภายในกลุ่ม	68.437	396	0.173		
	รวม	68.934	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.203	3	0.401	4.886	0.002*
	ภายในกลุ่ม	32.490	396	0.082		
	รวม	33.693	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่าง
ของผู้ประกอบการที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน
1 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least -
Significant Different) ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	โสด	สมรส	หย่าร้าง	หม้าย
		3.44	3.43	3.65	3.15
โสด	3.44	-	0.933	0.004*	0.008*
สมรส	3.43	0.933	-	0.006*	0.012*
หย่าร้าง	3.65	0.004*	0.006*	-	0.001*
หม้าย	3.15	0.008*	0.012*	0.001*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง ($\bar{x} = 3.65$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด ($\bar{x} = 3.44$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง ($\bar{x} = 3.65$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{x} = 3.43$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง ($\bar{x} = 3.65$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย ($\bar{x} = 3.15$)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.344	2	0.172	1.050	0.351
	ภายในกลุ่ม	64.993	397	0.164		
	รวม	65.337	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2.352	2	1.176	5.425	0.005*
	ภายในกลุ่ม	86.044	397	0.217		
	รวม	88.396	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.337	2	0.169	1.396	0.249
	ภายในกลุ่ม	47.982	397	0.121		
	รวม	48.319	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.199	2	0.100	1.751	0.175
	ภายในกลุ่ม	22.617	397	0.057		
	รวม	22.816	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่ม
ตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจใน
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD
(Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
หลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	3.52	3.51	3.26
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.52	-	0.875	0.002*
ปริญญาตรี	3.51	0.875	-	0.002*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.26	0.002*	0.002*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.52$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.26$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.51$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.26$)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.672	3	0.336	1.920	0.148
	ภายในกลุ่ม	69.463	397	0.175		
	รวม	70.135	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	0.210	3	0.105	0.327	0.722
	ภายในกลุ่ม	127.620	397	0.321		
	รวม	127.830	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.100	3	0.050	0.288	0.750
	ภายในกลุ่ม	68.834	397	0.173		
	รวม	68.934	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.273	3	0.136	1.620	0.199
	ภายในกลุ่ม	33.420	397	0.084		
	รวม	33.693	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามตำแหน่งงาน

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์โควิด 19	ตำแหน่งงาน				<i>t</i>	<i>Sig.</i>
	ผู้บริหาร		พนักงาน			
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	3.54	0.397	3.44	0.405	0.074	0.785
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	3.30	0.447	3.55	0.462	0.173	0.678
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	3.41	0.337	3.47	0.351	0.103	0.748
รวม	3.42	0.218	3.49	0.243	0.107	0.744

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามตำแหน่งงาน

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	ตำแหน่งงาน				<i>t</i>	<i>Sig.</i>
	ผู้บริหาร		พนักงาน			
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	3.63	0.393	3.54	0.426	0.063	0.803
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	3.46	0.452	3.47	0.600	15.975	0.001*
3. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	3.53	0.389	3.52	0.424	2.910	0.089
รวม	3.54	0.254	3.51	0.301	5.538	0.019*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.981	3	0.660	4.127	0.007*
	ภายในกลุ่ม	63.356	396	0.160		
	รวม	65.337	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2.046	3	0.682	3.127	0.026*
	ภายในกลุ่ม	86.350	396	0.218		
	รวม	88.396	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.125	3	0.042	0.343	0.794
	ภายในกลุ่ม	48.194	396	0.122		
	รวม	48.319	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.280	3	0.093	1.642	0.179
	ภายในกลุ่ม	22.536	396	0.057		
	รวม	22.816	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.23 – 4.24

ตารางที่ 4.23 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 16 ปีขึ้นไป
		3.42	3.53	3.32	3.39
1 - 5 ปี	3.42	-	0.014*	0.160	0.797
6 - 10 ปี	3.53	0.014*	-	0.003*	0.262
11 - 15 ปี	3.32	0.160	0.003*	-	0.617
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	3.39	0.797	0.262	0.617	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.53$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x} = 3.42$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.53$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x} = 3.32$)

ตารางที่ 4.24 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 16 ปีขึ้นไป
1 - 5 ปี	3.51	-	0.294	0.303	0.014*
6 - 10 ปี	3.46	0.294	-	0.686	0.004*
11 - 15 ปี	3.43	0.303	0.686	-	0.005*
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	3.87	0.014*	0.004*	0.005*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x}=3.51$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x}=3.46$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x}=3.43$)

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ก่อนสถานการณ์ โควิด 19	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ผลกระทบทาง เศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.491	3	0.164	0.931	0.426
	ภายในกลุ่ม	69.644	396	0.176		
	รวม	70.135	399			
ผลกระทบด้าน การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4.024	3	1.341	4.291	0.005*
	ภายในกลุ่ม	123.806	396	0.313		
	รวม	127.830	399			
รูปแบบการดำเนิน ธุรกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.305	3	0.435	2.547	0.056*
	ภายในกลุ่ม	64.629	396	0.171		
	รวม	68.934	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.135	3	0.378	4.601	0.004*
	ภายในกลุ่ม	32.558	396	0.082		
	รวม	33.693	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่าง
ของผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจใน
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น จึงต้องทดสอบ
เป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.26 – 4.27

ตารางที่ 4.26 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 16 ปี ขึ้นไป
		3.59	3.41	3.32	3.38
1 - 5 ปี	3.59	-	0.002*	0.007*	0.230
6 - 10 ปี	3.41	0.002*	-	0.381	0.894
11 - 15 ปี	3.32	0.007*	0.381	-	0.746
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	3.38	0.230	0.894	0.746	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x} = 3.59$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.41$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x} = 3.59$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x} = 3.32$)

ตารางที่ 4.27 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 16 ปีขึ้นไป
1 - 5 ปี	3.55	-	0.672	0.008*	0.892
6 - 10 ปี	3.53	0.672	-	0.013*	0.776
11 - 15 ปี	3.35	0.008*	0.013*	-	0.127
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	3.57	0.892	0.776	0.127	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x} = 3.55$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x} = 3.35$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.53$) สูงกว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x} = 3.35$)

ตารางที่ 4.28 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางธุรกิจใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลังสถานการณ์โควิด 19	$\bar{x}$	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 16 ปี ขึ้นไป
1 - 5 ปี	3.51	-	0.294	0.303	0.014*
6 - 10 ปี	3.46	0.294	-	0.686	0.004*
11 - 15 ปี	3.43	0.303	0.686	-	0.005*
มากกว่า 16 ปีขึ้นไป	3.87	0.014*	0.004*	0.005*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ด้านผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี ($\bar{x} = 3.51$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.46$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.87$) สูงกว่าความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนสถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี ($\bar{x} = 3.43$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ 3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 - เดือนกันยายน พ.ศ. 2565 กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire Online) ที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ชุด จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 35 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งพนักงาน และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 - 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่ผู้ประกอบการมีผลกระทบก่อนสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ กล่าวว่า สถานการณ์ก่อนโควิด ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มากที่สุด คือ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อธุรกิจบริการที่จะต้องหยุดชะงัก เกิดความยากลำบากในการเดินทาง จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะเป็นหนึ่งในเรื่องของความปลอดภัย การป้องกันการติดต่อของโรคโควิด 19 และความคิดเห็นที่ผู้ประกอบการมีผลกระทบหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ กล่าวว่า สถานการณ์หลังโควิด ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มากที่สุด คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อรายได้ของธุรกิจบริการลดลง และธุรกิจบริการมีความจำเป็นที่จะต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในธุรกิจ ให้มีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น เพื่อให้ธุรกิจสามารถเปิดให้บริการได้อย่างเหมือนเดิมโดยจะต้องเน้นในเรื่องของมาตรฐานความปลอดภัย ความสะอาด ที่ถูกตามสุขลักษณะ และความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจ อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ มีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของธุรกิจมากที่สุด มีการดูแลลูกค้าหลังการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ปรับเปลี่ยนด้านราคา สร้างพันธมิตรทางธุรกิจบริการมากขึ้น และผลกระทบที่ได้รับหลังสถานการณ์โควิด 19 ในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้น ได้มองเห็นถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของธุรกิจตามสถานการณ์นั้น ๆ ปรับเปลี่ยนราคา รูปแบบการท่องเที่ยว การดูแลลูกค้าหลังการให้บริการด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีการสร้างพันธมิตรทางการให้บริการ

8) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 ไม่แตกต่างกัน

9) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **ก่อน**สถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **ก่อน**สถานการณ์โควิด 19 ไม่แตกต่างกัน

10) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

11) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **ก่อน**สถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **ก่อน**สถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

12) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบทางธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว **หลัง**สถานการณ์โควิด 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอนาคตของการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอนาคตของการท่องเที่ยว ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ นั้นต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หากไม่มีการปรับตัวในเรื่องของธุรกิจบริการต่าง ๆ ก็จะทำให้ผู้ประกอบการในอนาคตของการเที่ยวนั้นขาดรายได้ ซึ่งมีผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจการบิน เพราะธุรกิจบริการในอนาคตของการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจมากกว่าธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพล คล่องสุนทร วรุตม์ นาที และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ (ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ในพื้นที่ตำบลอ่าวนาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการจะเป็นการลดลงของรายได้ และการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

ก่อนเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.85 แต่เมื่อหลังเกิดเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 0-9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.80 รวมถึงชีวิตรูปแบบใหม่(New Normal) ของผู้ประกอบการได้เปลี่ยนไปจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เช่นกัน ทั้งด้านการป้องกันตนเอง ด้วยวิธีการสวมหน้ากากอนามัย การพกเจลแอลกอฮอล์ การเว้นระยะห่าง 1-2 เมตร และรูปแบบการดำเนินธุรกิจหลังจากเกิดการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) จากการศึกษาพบว่าการปรับเปลี่ยนการให้บริการ ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการถือเป็นหัวใจสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ธุรกิจท่องเที่ยวที่ต้องหยุดชะงัก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ

จากผลการศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างในหลาย ๆ ธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ธุรกิจบริการบางแห่งถึงขั้นปิดตัวลงเพราะสู้กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ไหว อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวทำให้การท่องเที่ยวหยุดชะงัก งดการเดินทางท่องเที่ยวข้ามจังหวัด ปิดประเทศ งดการเดินทางเข้า - ออกระหว่างประเทศ ห้ามออกจากเคหสถานในยามวิกาล ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวหายไปช่วงหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภลักษณ์ ศรีวิไล และรุ่งเรือง ทองศรี (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย เช่น สายการบิน เครื่องโรงแรม บริษัททัวร์ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างได้รับผลกระทบอย่างมาก ดังนั้นผู้ประกอบการท่องเที่ยวประเทศไทยจำเป็นต้องมีแนวทางเตรียมความพร้อมทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับการระบาดของโควิด-19 และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ หรือ New normal ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมในดำเนินงานที่ได้คุณภาพ เช่น การจัดทำแผนป้องกันโควิด-19 ซึ่งต้องมีแนวทางการปฏิบัติพร้อม Checklist สำหรับการป้องกันการติดเชื้อ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อลดการติดต่อโดยตรงระหว่างบุคคล จัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานให้เพียงพอ 2) การจัดหาประสบการณ์ที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคให้กับลูกค้าที่เข้ามาติดต่อ จัดที่นั่งสำหรับลูกค้าให้เป็นไปตามกฎระเบียบของภาครัฐที่กำหนดไว้จัดให้มีเครื่องมือตรวจสอบการเข้า - ออก (Check-in /Check-out) ที่ไม่ต้องมีการสัมผัส 3) การสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กลับคืนมา เช่น จัดให้มีคู่มือคำแนะนำการปฏิบัติตนล่วงหน้าก่อนการเดินทางบนพื้นฐานของกฎระเบียบของภาครัฐ การสวมหน้ากาก การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์และการเว้นระยะห่าง ประสานความร่วมมือกับบริษัทประกันการเดินทางและประกันสุขภาพเพื่อให้ครอบคลุมโควิด-19 รวมทั้งกระบวนการ

รักษาพยาบาลเมื่อเกิดเหตุจำเป็นเร่งด่วน พร้อมสื่อสารการตลาดว่าประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาตินึกถึงและจะเน้นนักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีการควบคุมโรคได้ดีสามารถเดินทางได้โดยมีใบอนุญาตจากแพทย์ แต่การเดินทางยังต้องอยู่ในการควบคุมเพื่อป้องกันการระบาดซ้ำ ร่วมหารือกับภาคเอกชนเพื่อหาวิธีการฟื้นฟูภาคท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น สายการบิน โรงแรมร้านอาหาร และอื่น ๆ สุดท้ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวต้องปรับตัวให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนบริการของตนเองให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ และให้ความสำคัญกับเรื่องของสุขภาพความสะอาด และความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของภาครัฐต้องประเมินผลกระทบของการระบาดของโรคร้ายแรงต่าง ๆ ที่ผ่านมามีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย เพื่อนำมาใช้เป็นบทเรียนสำหรับการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับทั้งในระดับประเทศและในระดับธุรกิจ การจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการของภาครัฐและเอกชน โดยมีกลยุทธ์ทางด้านการท่องเที่ยวที่ควรให้ความสำคัญประกอบด้วย 1) การสร้างความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่กับประเทศต้นทางที่มีประวัติติดเชื้อต่ำ (travel bubble) ควบคู่กับการทำตลาดเชิงรุกและสร้างแบรนด์เมืองที่มีประวัติติดเชื้อต่ำหรือปลอดเชื้อ สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความปลอดภัยและต้องการอยู่แบบระยะยาว ให้การเดินทางมาประเทศไทยเป็น Hi Trip และ Hi Trust 2) เชื่อมโยงแพลตฟอร์มไทยชนะซึ่งสามารถติดตามผู้เดินทางกับแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันด้านการท่องเที่ยวเป็นภาษาต่างประเทศ 3) ปรับปรุงบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานการให้บริการและสุขอนามัยครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น บริการที่ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวและบริการรับส่งสาธารณะ เป็นต้น 4) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมทักษะบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่เน้นด้านการดูแลสุขภาพ 5) ประสานความร่วมมือระหว่างกิจการขนาดเล็กในห่วงโซ่อุปทานให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกัน เช่น โรงแรมขนาดเล็กกับบริการพิตเนสหรือกับนวดแผนไทย เป็นต้น 6) ออกแบบโครงสร้างการสัญจร และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในย่านท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับนโยบาย Social Distancing เช่น การเดินหรือขี่จักรยานเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ขนส่งสาธารณะหรือการใช้รถทัวร์ขนาดใหญ่ 7) ยกย่องมาตรฐานด้านสาธารณสุขโปภคและความปลอดภัยของภาครัฐและการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น 8) ยกย่องระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพในตำบลที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นโดยให้ได้มาตรฐานสากลทั้งด้านความปลอดภัยและด้านสุขภาพสามารถบริการด้วยภาษาสากล 9) ปรับทางเข้าด่านและเทอร์มินอลต่าง ๆ ให้มีความแออัดลดลง และปลอดภัยจากการติดเชื้อ 10) ปรับปรุงโรงแรมและที่พักให้เป็นสถานที่สำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งครอบครัวต้องการให้อยู่ห่างจากการติดเชื้อ เช่น ผู้ที่เป็นมะเร็งและอยู่ในระยะพักฟื้น ผู้สูงอายุที่มีโรคเบาหวานและความดันสูง เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่ได้มีผลกระทบเท่าที่ควร เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อดังกล่าวยังไม่มาถึงประเทศไทย แต่ก็มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่กลัวการ เดินทาง หลีกเลี่ยงการเดินทางข้ามจังหวัดให้น้อยที่สุด และต่อมาเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อดังกล่าว อย่างกว้างขวางเกือบทั้งประเทศ ทำให้ทุกอย่างหยุดชะงัก ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางข้ามจังหวัด การเดินทางข้ามประเทศ การเดินทางท่องเที่ยว ธุรกิจบริการต่าง ๆ ต้องปรับตัวจะยอมรับการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจ ท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา รุ่งรัตน์ ชูลพีเกอร์ มาโซ และยุทธนา กาเต็ม (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนใน เขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการ ปรับตัวโดยการสวมหน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้รับเชื้อโควิด19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหารพก แอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะ เพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ แต่เห็นว่าวิธีดังกล่าว ช่วยลดโอกาสการระบาดของโรคโควิด 19 ได้ปานกลาง และยังไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคโควิด19 ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบ ทางเศรษฐกิจ โดยการช่วยเหลือเงินเยียวยา การส่งเสริมสร้างอาชีพการใช้จ่ายการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่า ครองชีพ แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางสังคมทั้งแนวทางดูแลด้วยตัวประชาชนเอง ได้แก่ การ ดูแลสุขภาพ ลดการพบปะในสถานที่สาธารณะทุกคนในสังคมต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่วนแนวทางการ ส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยภาครัฐ ได้แก่ การแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึง ส่งเสริมให้คนในชุมชน หันมาออกกำลังกาย การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการปฏิบัติเพื่อตนเอง การสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการรักษาโรคและปรับปรุงเรื่องการรักษาทางการแพทย์ และยังคงคัดกรองพิษชาภา อึ้งประเสริฐ จิราภรณ์ ไพรบุลย์ทรัพย์ และศิตภัทร ศิริฉัตรเดชา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ของผู้ประกอบการในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษา ตลาดตรงข้าม วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ มีการหา รายได้เสริม เช่น การออกไปรับจ้างขายของ เป็นต้น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ เช่น Facebook Line เป็นต้น ลดค่าใช้จ่ายจากสิ่งของที่ไม่จำเป็น เช่น เครื่องสำอาง เสื้อผ้า เป็นต้น มีการวางแผนการออมเงินและรายรับ รายจ่ายของแต่ละเดือนให้สมดุลกัน รวมถึงหยุดก๋อหนี้ใหม่ทุกรูปแบบ องค์ความรู้จากงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา สถานศึกษา และผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของกลุ่มผู้ประกอบการตรงข้ามวัดโสธรวราราม

รวรวิหาร ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ภาครัฐ ภาคเอกชน ควรให้การช่วยเหลือและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ให้เข้ากับการท่องเที่ยววิถีใหม่แบบ New Normal

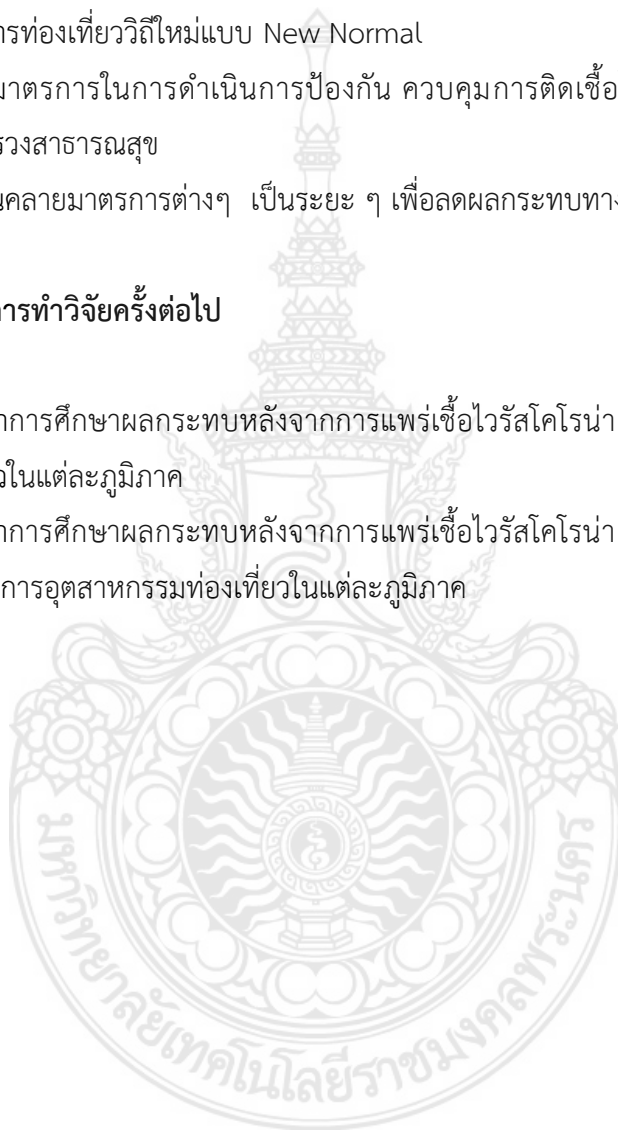
5.3.2 ควรเพิ่มมาตรการในการดำเนินการป้องกัน ควบคุมการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ถูกสุขลักษณะของกระทรวงสาธารณสุข

5.3.3 มีการผ่อนคลายมาตรการต่างๆ เป็นระยะ ๆ เพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรทำการศึกษาผลกระทบหลังจากการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากธุรกิจบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค

5.4.2 ควรทำการศึกษาผลกระทบหลังจากการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากธุรกิจบริการในมุมมองของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2563). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2563, จาก : https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php.
- กองเงิน สุทธิพิทักษ์. (2550). **การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย**. (ภาคนิพนธ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และฐิตา วานิชย์บัญชา. (2560). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. (พิมพ์ครั้งที่ 29). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- โนธิตา หวานชื่น และคณะ. (2564). **ศึกษาผลกระทบโควิด 19 และการปรับตัวของผู้ประกอบการค้าขายในตลาด เกินตั้ง บริเวณพื้นที่ชายแดน ตำบลสุโขโก-ลก อำเภอสุโขโก-ลก จังหวัดนราธิวาส**. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธนพล คล่องสมุทร วรุตม์ นาที และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ. (ออนไลน์). **ผลกระทบของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่**. ค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2566, จาก http://www2.huso.tsu.ac.th/ncom/GEOGIS2021/FULL_PAPER/PDF20211022130626_1_.pdf
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ซี:พี:บุ๊ก แสตนด์อาร์ต.
- เพชร เศรษฐวัชระ, ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวล. (2564). **สภาพการณ์ ผลกระทบ และมาตรการของรัฐต่อบริการจัดส่งอาหารถึงที่ ในสภาวะแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น**. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระปัญญาพัฒน์ แสงวงศ์ดี. (2565). **วิกฤติการณ์โลกกรณีการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ : บทบาทขององค์การอนามัยโลก สถานการณ์ในประเทศไทย และ New Normal**. JOURNAL OF SOCIAL SYNERGY. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- พิชชาภา อังประเสริฐ จิราภรณ์ ไพโรบลย์ทรัพย์ และศิภัทร ศิริฉัตรเดชา. (2565). **ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) : กรณีศึกษา ตลาดตรงข้ามวัดโสธรวราราม วรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วารสาร มจร พุทธโสธรปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565).
- วรวิมล สุวรรณวัยกร. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในช่วงวิกฤตโควิด-19 ของเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย ระลอกที่ 1**. สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเชียร มั่นแหล่ และคณะ. (2564). **ศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนครศรีธรรมราช**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ. (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา (รายงานการวิจัย), ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

องค์กรสหประชาชาติ. (2506). การเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ. การประชุมองค์กรสหประชาชาติประจำปี 2506. ประเทศอิตาลี.

องค์การอนามัยโลก(WHO). (2563). **Coronavirus disease (COVID-19) questions and answers (general)**. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564,
ข้อมูลจาก: <https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19/q-a-on-covid-19-general>

Robert M. McIntosh. & Chales R. Goildner. (2537). **Tourism : Principles, Practices, Philosophies**.

Yamane, Taro. (1970). **Statistical an Introductory Analysis**. 2nd ed Takyo: John Weatherhill, inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมอง
ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาผลกระทบก่อนและหลังเกิดสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ในมุมมองของผู้ประกอบการ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบก่อน และหลังจากสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นแนวทางและประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

2. คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระพร้อมเสนอแนะแนวทางในส่วนที่ควรปรับปรุงต่อไป

3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบก่อนและหลังจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการท่องเที่ยวในมุมมองของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย (✓) และตอบคำถามลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของนักศึกษา ทั้งนี้ ขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ

1. 25 - 30 ปี2. 31 - 35 ปี3. 36 - 40 ปี5. 41 - 45 ปี6. มากกว่า 46 ปี ขึ้นไป

2. สถานภาพ

1. โสด2. สมรส3. หย่าร้าง4. หม้าย

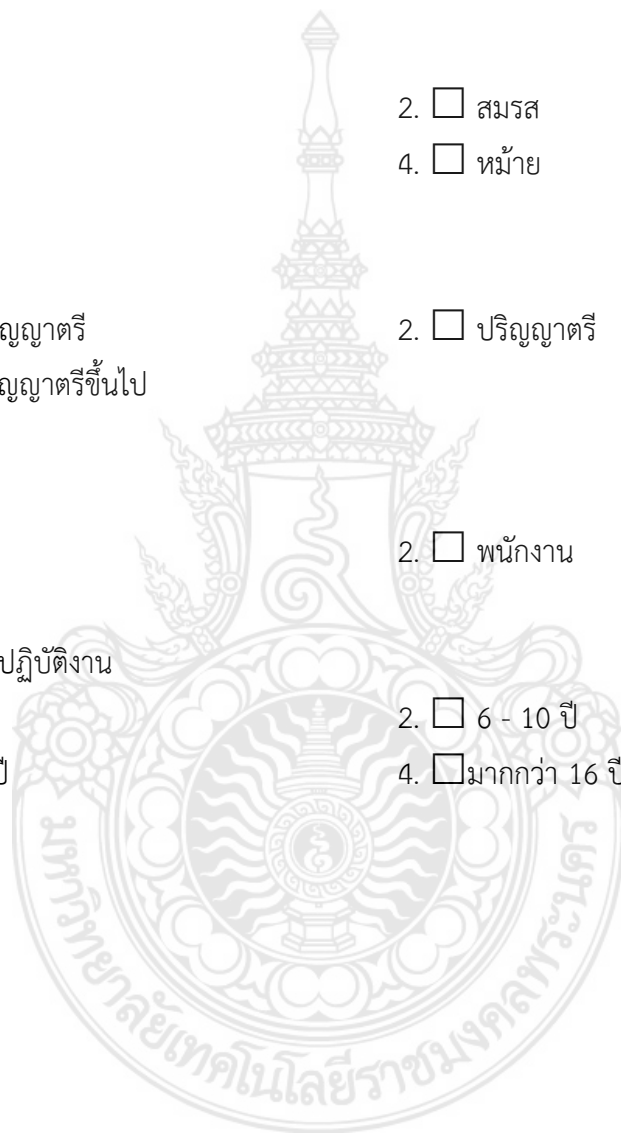
3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี2. ปริญญาตรี3. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. ตำแหน่งงาน

1. ผู้บริหาร2. พนักงาน

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

1. 1 - 5 ปี2. 6 - 10 ปี3. 11 - 15 ปี4. มากกว่า 16 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นายพัทยศ เพชรวงษ์

1. ประวัติส่วนตัว

วัน/เดือน/ปี เกิด 10 มกราคม 2524

สถานที่ติดต่อ

สาขาวิชาการท่องเที่ยว
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

เบอร์โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 8326

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 092 925 9929

อีเมล patyos.p@rmutp.ac.th

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา
2554	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	การจัดการนันทนาการ เพื่อการท่องเที่ยว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต	อุตสาหกรรมบริการ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์
- หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์